

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredni mediji in prazniki.
 Prosila: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
 za uradne razglase 120 K, za poslane in reklame 2 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Opomba: „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, kritično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 120—
 polletno . . . . . 60—
 3 mesečno . . . . . 30—
 1 . . . . . 10—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatih denarjev se ne moremo ozirati.

v inostranstvu:

celoletno . . . . . K 140—
 polletno . . . . . 70—
 3 mesečno . . . . . 35—
 1 . . . . . 12—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadesno frankovane.
 Receptiv ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.
 Poštnina pavšalirana.

Rasto Pustoslemšek:

Češko - jugoslovenska manifestacija v Pragi.

V Pragi, 6. marca.

Čehi in Jugoslovenci.

Cemu prikrivati? Dejstvo je, da so se odnosi med Čehi in Jugoslovenci, tako intimni in presrečni med vojno, po prevratu, zlasti pa od časa, ko je jela zasediti mirovna konferenca, znatno ohladili. Zakrivila so to nespornost, predvsem pa prepričanje v jugoslovenski javnosti, da naše narodne zahteve in aspiracije niso našle pri Čehoslovakeh tiste zaslabe in opore, ki smo jih pričakovali od svojih starih zaveznikov in soborcev za uveljavljanje naših zajedniških narodnih postulatov.

Ne kaže raziskovati, v koliko je bilo upravičeno, da je naše javno mnenje jelo dvomiti v zavezniško zvestobo službenih čehoslovakeških krogov, eno pa je nad vsak dvom vzvišeno, da se češko slovaški narod kot tak, kateremu je bila vsikdar in vselej sveta pred vsem slovanska ideja in ki je od pamtveka z največjo ljubavjo in nežnostjo gojil baš misel najtesnejše bratske vzajemnosti z Jugoslovenci, ni nikoli izneveril v najtežjih dneh sklenjeni in v ognju in viharjih svetovne vojne prekaljeni in preskušeni zvezi.

Povsem naravno je, da se je morala politika obeh narodov, katere skoro edini cilj med vojno je bil, da razrušimo trilo Avstro-Ogrsko, bistveno spremeniti v trenutku, ko se je končno posrečil ta smoter. Prenehali smo rušiti, treba je bilo početi z novim delom, treba je bilo v temeljnih prenosovih vso dosedajšnjo politiko in pričetki graditi na ruševinah, ki smo jih preje sami povzročili. Na mesto negativne akcije je moralo sedaj stopiti pozitivno delo, ako se je hotelo vzgraditi dve jedra v osnutku se nahajajoči državi. Preje smo delali z radikalizmom in brezobzirnostjo, z bombami in dinamitom, sedaj moramo ustvarjati, graditi, a za zgradbo je treba dleta razboritosti, prevdarnosti in hladnega razuma. Države se grade z mečem in njih malo tvorijo ponajveč puhteca človeška kri. Ako se hoče dograditi in ustvariti krepko in jako državo, se je ne sme zidati na pesku sentimentalnih čustev. Tega so se zavedali Čehi in so po tem uravljali svojo politiko.

Široka naša javnost ni mogla razumeti tega docela prirodnega procesa in preokreta; ni ji bilo mogoče, da se živi v spremeni vnošaje. Zato je postava nezaupna in je slu-

tila že za vsako kretanje čehoslovakeških odgovornih ali neodgovornih politikov bodalo zavezniške izdaje, ne uvažujoč, da se zgolj na čustvih pač lahko snuje strankarska, nikoli pa — državna politika, zlasti ako se ta politika tiče mlade, na ruševinah nastale in še v povojih se nahajajoče države.

Toda nezaupanje, nespornost, prepričanje je bilo tu, da se odnašaji med obema narodoma in obema državama v bistvu niso spremenili niti za pičico in niso izgubili niti najmanjše na svoji prvotni presrečnosti. Toda nevarnost, da bi neznatna klika prvega lahkega nezaupanja lahko zastrupila že legendarno bratsko razmerje med Čehi in Jugoslovenci, je vendarle obstajala in se pojavila na političnem obzorju kot grozeča pošast.

Češka rodoljubna javnost se je tega zavedala in takoj z začetka napela vse svoje sile, da bi odstranila vse, kar bi moglo motiti in kaliti dosedanje intimne češko - jugoslovenske odnose.

Glavni »kamen smutnje« med nami in Čehi je tvorila politika službenih krogov napram Italiji, politika, ki pa je, — to je treba s posebnim povdarkom ugotoviti —, pretežna večina čehoslovakeškega naroda ni odobravala nikoli. Čehoslovakeški narod je pač instinktivno čutil, da politika, ki lahko samo brskira stare v sreči in nesreči že preiskušene zaveznike, ne da bi mogla postaviti na njih mesto enakovredno nadomestilo, ne more donesti ničesar dobrega.

Da je bilo to stališče docela pravilno, so pokazali dogodki na Slovaškem in drugodi. To je odprlo oči tudi tistim službenim činiteljem, ki so, zapostavljajoč svoje prirodne zaveznike, zrlj spas svoje domovine in prvi predpogoj za uspešni državni razvoj v čim najtesnejšem prijateljstvu z Italijo.

Generalisimus Picione, ki je bil vsaj posredni krivec lanskih krvavih dogodkov na Slovaškem — zlobni jeziki govore, da je na razvoj takratnih dogodkov vplivala Picionijeva žena Madžarka — rojena Esterhazy — je dobil od Čehoslovake vladne polo z vpludnim vabilom, naj se zopet vrne v Italijo, češ da je že v polni meri izpolnil svojo nalogo.

To je bil začetek preokreta, ki ga je pozdravila vsa češka javnost z odkritosrčnim zadoščenjem.

Čehoslovakeška politika je krenila kakor magnetna igla po hipni, neznatni desorientaciji nazaj k svoji prvotni stalni točki, k orientaciji proti slavjanskemu jugu.

Ta težnja je izrazita in vidna vsepovsodi v vsem češkem javnem življenju.

Kazalec kaže odločno proti Jugoslaviji, proti Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, nikjer ni več opažati nobenega kolebanja, povsodi prevladuje odločna, neomajna volja, stopiti z Jugoslovenci v nerazrušno zvezo, ki je ne bo mogla razbiti niti nebes, niti pekla ognjena sila.

Čem najčista bratska zveza z Jugoslavijo, čim najtesneje pobratimstvo med obema narodoma, vsestranska medsebojna pomoč na vseh poljih, to je sedaj geslo čehoslovakeške politike. Ohrabna in, ako treba, tudi napadalna zveza z Jugoslavijo, to je sedaj parola vseh najresnejših in najodličnejših čehoslovakeških politikov.

In da se da glasan izraz temu razpoloženju vsega čehoslovakeškega naroda in da se svečano pred vsem svetom manifestuje njegova nepokolebljiva volja, da se ustvari nasproti in vključ vsem neprijateljskim spletam nerazrušljiva in nerazdružna čehoslovakeška - jugoslovenska alianca, v to svrhu so bili pozvani v Prago vsi politiki in novinarji s slavjanskega juga.

Vabilu so se odzvali samo novinarji, ker so politiki prezaupeni doma. In vendar bi bilo praško ozračje morda še najbolj potrebno baš našim politikom.

Zato obžalujemo, da ni bilo v Pragi prav nih, ki bi nemara najbolj potrebovali, da se jim odpro oči, kako bi se na delala narodna in državna, a ne zgolj strankarska politika.

No, pa politiki — »minorum gentium« so bili tu, bili so na svojem mestu, kakor vselej v zadnjem pravkar preteklem času, kadar je bilo treba reševati probleme in vprašanja, ki globoko segajo in režejo v narodno naše življenje.

In v Pragi je bila izrečena marsikatera velehtna beseda, ki jo bodo morali preje ali sleje hočeš - nočeš - moraš resno uvaževati državniški in politiki obeh narodnosti, posebno pa naši jugoslovenski. Šlo je tu za vprašanje notranje in zunanje politike, za prometna, poštna in brzojavna vprašanja, za probleme, kiso za državni razvoj eminentnega pomena in življenske važnosti. Bila je tu spregovorjena marsikatera beseda, naslovljena na našo vladno, ne morda v obliki ostre, uničujoče kritike, marveč v formi suhe konstata-

cije resničnih dejstev, ki bo morda silneje in uspešneje uplivala in učinkovala na merodajne kroge kakor sto gostobesednih kritik. Pravijo sicer, da je srebro golk, zlato pa molk, toda pri nas je položaj tak, da je že skrajni čas, da se našim ljudem odpre oči in da se jim v brk enkrat za vselej pove, da je najprvo treba skrbeti za državo in ji dati možnost za življenje. Šele potem, ko so dani in zasigurani vsi pogoji za uspešni razvoj državnega organizma in za brezhibno funkcioniranje državnega ustroja, naj pridejo na vrsto igre in komedije, ki jih narekujejo strankarski interesi.

Na praških sestankih se je najjače akcentuirala potreba tesne zveze, da združitve Čehoslovake in Jugoslavije ne samo na gospodarskem in političnem, marveč tudi na narodnoobrambnem polju.

Najjasneje in najprecizneje je označil ta postulat poslanec F. Sis, glavni urednik »Narodnih Listov«, ki je v »Mestanski Besedi« med frenetičnim odobravanjem vsega občinstva izjavil, da je treba geslo, slovesno proglašeno v zgodovinskih aprilskih dneh 1. 1918., »Zvestoba za zvestobo«, izpopolniti v toliko, da se naj odslej glasi »Kri za kri« — a to brez vsakega zadržka, torej tudi proti Italijanom!

To pomena radikalen preokret v češki politiki, preokret, ki mora radovati vsakega pravega češkega in tudi jugoslovenskega rodoljuba in ki bo nesporno imel že v doglednem času še velike posledice.

»Zvestoba za zvestobo in kri za kri«, to je odslej parola naše in češke politike.

(Konec prihodnjice.)

„Jugoslovanska Matica“.

Ustanovila se je »Jugoslovanska Matica« z glavnim sedežem v Beogradu. Namen te nove institucije je izražen v prvem členu njenih pravil, ki se glasi: »Cilj je društvu pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov Jugoslovancev v tuji in v domovini. V tem kratkem stavku je povedano vse. Nam Jugoslovancem, ki smo v svoji lastni suvereni državi dobili domačo streho, je skrbeti za »gospodarske in kulturne interese« Jugoslovancev izven sedanjih začasnih naših državnih meja. Velika in težka, odgovornost polna naloga. Na stotisoče jih je ostalo onstran raznih demarkačnih črt, na stotisoče jih bo še, ko se demarkačne črte po previdnosti visoke diplomacije izpremenijo v granice. Morejo li te granice za nas biti končno veljavne...?

Toda, dokler ne postanejo za nas definitivne, moremo in smemo li svoje brate prepuščati nemili usodi gospodarske in kulturne propasti, raznarodovanju? Naša vest nam pravi, da ne in tisočkrat ne. Ni dvoma, tujec, ki si je aragiral oblast nad njimi, se jim bo skušal približati. Z laskanjem in materialnimi podporni jih bo skušal pridobiti za se in svojo državno misel. Ako ne pojde izlela, gre izgrda. Pustil jih bode stradati duševno in telesno, da jim ubije in v krali zatre vsako misel na združitev z domovino in svobodni njenim narodom. To svojo nalogo bode vršil dosledno in povsem sistematično, da izpodnese tla kakršnikoli irredenti. Iznašanje zavesti, da so samo začasno odkrnjeni del našega naroda, ki le čaka pravične-

ga trenutka, da se spoji z njim v njegovi državi, bode stigmatiziral kot »velezdajoc«. Težka preizkušnja čaka naših neodrešenih bratov. Prepusteni samim sebi bi je javalno mogli odoleti. Uničeni gospodarski in socialno se nam tudi kulturno odtujajo; le nekaj generacij in prevzame jih tuje mišljenje in čustvovanje, a ko naposled bide ura odrešenja, nam bodo sami stali nasproti — kot tujci.

Pa ne samo ti, ki so siloma odrezani od materinega telesa, potrebujejo naše pomoči in podpore, mnogo jih je, ki zadovoljno bivajo v tujih deželah v Ameriki, na Westfal-skem, na Gornjem Stajerskem kot tlačani tujemu kapitalu. Tudi tem velja delo Jugoslovanske Matice. Dasi v tujini, nihče ne sme izgubiti zavesti, da je pripadnik veliki jugoslovenski rodovini, da je njen član, njen ponosen državljan.

Krasno delo za Jugoslovansko Matico, ki spominja na naše intenzivno obrambno delo pod starih režimom! Samo, da je globlje in širše in delo velikih potez. Dolžnost vsega naroda brez razlike strank in slojev je, da tekmuje brez zavisti in časti za dosego cilja, ki si ga je stavilo novo društvo. Med društvena sredstva štejemo prispevke in darove, članarine, dohodke iz društvenih prireditve, podjetij in publikacij, zbirk in društvenega imetja. Ali več ko to je vredna moralna opora, ki jo mora dati društvu ves narod, imajoč pred očmi končni društveni cilj. Cilj, ki mora naposled postati cilj temu narodu samemu. Jugoslo. Matica se je ustanovila v kraljevem Beogradu

Pavel Golia:

Pol sezone v drami.

Tu stoji pred vsem vprašanje režije. Uveljaviti je bilo treba načelo, da je režija delo, ki potrebuje človeka zase in to celega človeka, ne pa nekako postransko opravilo in nekak postranski zaslužek... Režiser je v bistvu prav tako interpret dramatičnega dela, kot kapelnik muzikalnega. Da se temu delu lahko posveti, ne sme igrati, če pa vsled pomanjkanja igralcev, kot n. pr. pri nas, že mora nastopiti, potem naj igra tako majhno vlogo, da daruje lahko vse svoje energije — interpretaciji. Če je igralec velike vloge sam interpret dela, obstoja zlasti še posebna in skoro neizogibna nevarnost, namreč ta, da grupira vse okolo svoje vloge, to je okolo sebe in porabi ansamble le za nekako ozadje, na katerem blesti v vseh mavričnih barvah — njegova zvezda. Takih vzpizoritev smo videli v Ljubljani že precej. Včasih so ugajale i občinstvu i kritiki. Vendar niso nikoli omajale našega prepričanja, da so

slabe in neumetniške, napredku gledališča pa škodljive.

Zato je morala režija stremeti za tem, da postavi na oder delo kot ubrano celoto. Občinstvo naj sliši, vidi in občuti tudi najbolj diskretne zgebe dela. Velike niščalke ne smejo prevpiti malih. Majhne vloge morajo priti prav tako do veljave kot velike. Omalovaževati jih ne sme igrlec, še manj pa režiser, ki je in hoče biti interpret avtorja. V dobri drami ne nastopi nobena oseba, če njen nastop ni bistven prispevek k temu, kar je pisatelj hotel izraziti. Pisatelj mora priti do besede, to naj bo geslo režiserjevo. Da to lahko doseže, vpoštevaj vsak naš režiser zlate besede znamenitega nemškega režiserja Bergerja, napisane v njegovi hamburški dramaturgiji: »Kdor hoče reproducirati kako pesniško delo, mora imeti neposredno, vso celoto in vse posameznosti obsegajoče naziranje tega dela«.

Kjer je bilo to le mogoče, se je vsako delo, predno je prišlo do skušenj, podrobno študiralo in obravnavalo, režiser pa je storil v skrajni ne-sebičnosti, neopazni in neoplovan

od občinstva vse, kar je mogel, da smo gledali na odru resno stremljenje po pravem, umetniškem izrazu. Zavedamo se, da smo mlado, le pol sezone staro gledališče. Če se s čim lahko ponašamo, se ne moremo ponašati s tem, da smo dosegli kak cilj, temveč k večjemu s tem, da ga imamo in da nismo obstali na sredi poti. Marsikaj se je ponesrečilo in dobro je, da se tega zavedamo. Najbolj so uspele predstave »Dnevi našega življenja«, »Kasija«, »Hlapci« (režiser Sest), »Striček Vanja«, »Na dnu« (režiser Osipovič). V »Kasiji« je režiser Sest sceničen problem, ki ga dosedaj ni reševal še nobeden slovenski oder. Režiser Danilo, striček vseh ljubljanskih otrok, je vzpizoril »Pepelko« z vsem razkošjem režije. Predstava je doživela dosedaj petindvajset vzpizoritev pri popolnoma razprodanih hišah. To nam pove mnogo. Otroci — tudi stari otroci — so bili zelo zadovoljni in prav je tako.

Toda mi ne preuveličujemo pomena opreme in opreme režije, katere bistvo leži samo v zunanji obleki in njega neposredni privlač-

nosti na gledalca. Kar se občinstva tiče, naš ideal ni občinstvo — gledalec, temveč občinstvo — poslušala in gledalec obenem. Režija naj stremi po notranji poglobitvi in temelji na psihološki analizi značajev, na izsledovanju razmerja, v katerem žive nastopajoče osebe med sabo in na pojmovanju dela samega kot umetniške enote.

S tem smo se dotaknili najvažnejše točke programa in preidemo k drugi, nič manj važni in neobhodni. Režija jo je morala sprejeti kot svoje geslo, če je hotela resno prodirati proti gori omenjenemu cilju. To je borba proti teatralitiki, deklamatorstvu, pozji, afektaciji itd. Vse to se drži kot nekaka rja vsega gledališkega dela pri nas. Človek, ki bi moral na odru podvojeno in zgoščeno živeti, ravno na odru ugasne in postane nekako nenaravno bitje z ne-človeškim glasom, z nemogočimi kretnjami in gestami. Idite na Ljudski oder, idite na deželo — povsod isto. Opraviiti imamo z nekim silno trdovratnim bacilom.

Režija si je v svesti svojih nalog, njeno prepričanje mora postati

na odru meso in kri. Zato pri nas na odru režiser ni »samo tovariš igralca«, le slučajno postavljen na to mesto, kot meni gospod Skrbinek, v enem svojih člankov, da bi moralo biti, temveč predvsem njegov vodja, po mogočnosti pa tudi učitelj.

Toda ker smo že pri člankih gospoda Skrbinskega, se pomudimo za hip pri članku »O metodi režije in igralčeve vzgoje«, kjer najdemo ta-le odstavek:

»Ali pri naših gledaliških stoji na mestih, ki sta jim igralci in režiser podrejena, zelo mnogokrat ljudje, ki ravno tako ne vedo, kaj je pravo, in tako se je n. pr. zgodilo, da je stopil onl višji k članu, ki se mu je upiralo, biti kopija kopije, in ki je hotel uveljaviti ono, kar on čuti v okviru življenja, in mu zagrozil s sledečimi besedami: »Prvi pogoji, ki ga morate izpolniti, če hočete igrati na našem odru je, da se brezpogočno (!) uklopite (!) režiserjevim naredbam. Po vaji lahko debatirate z njim kolikor hočete, a med vajo se mu morate pokoriti!«

Priznajmo, da misli pisec tega odstavka na nas in naše gledališče.

ter s tem vže dala vedeti, da ni samo kako pokrajinsko društvo lokalnega pomena. Obsegati hoče vso državo. Najboljše moškega naroda so jej kumovali: kulturni delavci, vseučiliški profesorji in politiki, kar znači, da hočemo vse svoje sile do najvišje potence postaviti v službo izvršenemu namenu. Nihče naj ne stoji ob strani, to delo trba vseh in vsakogar. Zakaj v delokrog društva spada po drugem členu pravil naloge, da na primeren način vzbudi zanimanje javnosti v domovini za naš narod v tujini, da javnost seznanja s potrebami in položajem Jugoslovancev v tujini in da zbira sredstva za njihovo kulturno in gospodarsko povzdigo.

Naša delegacija v Parizu je zbrala ogromno gradiva glede naših granic. Za vsako selo je tam podan dokaz z zemljepisnih, etnografskih, zgodovinskih in drugih vidikov o njegovi pripadnosti našemu narodu. Poleg zemljepisnega dela so naši marljivi delegati in njihovi pomočniki napisali nebroj knjig, brošur, monografij. Celo knjižnico. Po razpustu naše delegacije bi se to gradivo razmetalo na vse štiri vetrove. Neizmerena škoda bi to bila, ker bomo to gradivo v bodočnosti še zelo potrebovali, zlasti ko nam bo zastopati našasprava predligonarodov, če pride do njene, življenja sposobne ustanovitve. Kdo je boli poklican, kakor Jugoslovanska Matica, da zbere, brani in čuva ono gradivo.

Ustroj društva je enostaven, pa vendar sposoben, da prepere vso državo. Najmanjša edinica je po-

družnica, ki se ustanovi. Čim pravi svoj pristop v društvo najmanj 20 rednih članov. Podružnice so moške ali ženske, omladinske ali mešane in slične, nedopustna pa je delitev po strankah ali veroizpovedanjih.

Podružnice pošiljajo svoje delegate v pokrajinski zbor, ki obsega podružnice istega upravnega državnega področja in ki ima svojo eksekutivno pokrajinsko odborno.

Vrhovno društvo pa ima centralni odbor, ki sklicuje vsako leto centralni zbor na redno zborovanje. Pravico glasovanja na tem zboru imajo odposlanci pokrajinskih zborov, ki jih le ti volijo na svojem zborovanju in pa častni člani: smejo pa sodelovati na zboru tudi vsi odborniki podružnic in pokrajinskih odborov ter dobrotniki društva. Člani društva so namreč častni, ki jih imenuje osrednji odbor zaradi izrednih zaslug za društvo, dobrotniki, ki vplačajo naenkrat ali tekom enega leta 1000 dinarjev, redni člani, ki plačujejo članarino po 1 din. na mesec in podpor., ki podpirajo društvo s prispevki, ne da bi pristopili kot člani.

S tem kratkim splošnim opozarjamo našo jugoslovansko javnost na našo narodno organizacijo ter jo seznanjamo z njenimi nameni in njenim ustrojem. Ne bode ga Jugoslovanci, ki bi ne bil njen član in ki bi zanjo ne delal z isto vnemo in navdušenjem, kakor je podžigalo našo obrambno delo v časih najhujšega ogroženja naše narodne eksistence. Na delo!

D. V. R.

Dr. Šimrak in „Slovenski Narod“.

Pred Šimrakom se je oglašil »Slovenec«, kar jasno dokazuje, da je Šimrak dobil svoje informacije od »Slovenca« samega. Dne 5. julija 1914. je imel dr. Šusteršič slavoslovni svoj šod v Unionu, kjer je denunciral svoje politične nasprotnike ter koval kapital iz sarajevskih umorov. Da je našo stranko pri tem napadal, tega ne bi bilo treba posebej poudarjati. Sicer je pa znano, da se je Šusteršič na tistem shodu izrekel za vojno in da je isti dan že razbil srbske črepinje. Proti tej hinavščini, katero je Štefe še posebej trossil okrog po dunajskih listih, nastopil je naš list z vso odločnostjo ter dokazal, da tudi pri klerikalcih ni vse patrijotično, kakor sami bobnajo po strokem svetu, predvsem pred vrati dunajskega dvorca. Bila je to polemika: katera se mora v celoti presoditi, ni pa dopustno posamezne stavke iztrgati ter jih polagati temu Šimraku na neopran jezik. 7. julija 1914. je priobčil naš list dve dnevni vesti. Prva z naslovom: »Nedeljski shod klerikalcev« se je pečala s Štefom, drugo pa ponatisnemo na tem mestu, da se bo videlo kako smo mi že leta 1914. pisali. Dnevna vest se glasi: »Govor dr. Šusteršiča na nedeljskem shodu v Unionu je bil tako indianarski, da bi se vsak evropski politik sramoval. Namen vsega shoda in Šusteršičevega govora je tako prozoren, da o njem ni treba obširneje govoriti. Dr. Šusteršič bi pač rad sebe in svojo stranko na višjih mestih posebno priporočil in se predstavil kot edini nositelj avstrijske in dinastične misli na Slovenskem med tem ko po »Zori« oznanja revolucijo. Tendencia njegovega govora je bila naplerjena proti srbskemu narodu v celoti in proti Srbiji, a že danes je čisto jasno in brezdvomno, da merodajni krogi kar nič ne mislijo poslušati svetov dveh takih veličin kakor sta Šusteršič in Povše. Za njima se skriva samo razbojniško glasilo dunajskih k-

ščanskih socialcev razvpita »Reichspost« in famozna družba, ki se zbira okrog pošteniakov Franka in Horvata. A dve stvari sta v govoru dr. Šusteršiča, ki jih je treba nižje obesiti. Šusteršič je za krivdo nekaterih posameznih oseb zvrnil odgovornost na ves srbski narod. Ko so umorili Italijani: Caserio francoskega prezidenta Sadi Carnota, Italijan Luccheni cesarico Elizabeto, Italijan Bresci kralja Umberta, ni za to nihče delal vsega italijanskega naroda odgovornega, ampak le eno strujo. Sedaj pa, ko so nekateri posamezniki, ki jih je k večjemu smatrali za zastopnike ene struje, umorili prestolonaslednika, naj bo odgovoren ves srbski narod? tako tisti, ki živi v kraljevini. O takem kabinetskem naznanju solah ni mogoče debatirati, v tem oziru je vsaka beseda odveč. Ko je Oberdank, rojen Tržčan, poskušil umoriti našega cesarja, se tržaških Italijanov niso delali odgovorne, kaj še celo Italijo, dočim naj bo zdaj kriv ves srbski narod, vsa Srbija. Iz teh odločitev govori samo strahno sovraštvo klerikalizma proti pravoslavju. Samo s stališča klerikalizma se da tolmačiti to ostudno psovance srbskega naroda, ki se je zgodilo na nedeljskem shodu. Izjave klerikalnih govornikov oričajo, da klerikalci nečelo biti več Slovani, da hočejo zatajiti krivno in »izklovnno sorodstvo z južnimi brati. Prav je, da so to enkrat povedali. Vedeli smo davno, da so brezdomovinci, družba, ki nima črta za slovensko in slovansko stvar, družba, ki prodaja najvažnejše koristi svoje ga naroda za denar in za časti a zdaj so sami to priznali. Dr. Šusteršič se s posebno sovraštvo proti Slovancem, saj ni bilo v njegovi duši nikoli ne iskrice slovenskega ali slovanskega rodoljublja. Na nedeljskem shodu so se klerikalci s tisto brezradarjenostjo, ki se pokaže pri vsaki priliki, sami sebe razkrinkali

Slučaj se je pripetil pri skušnjah »Očeta«.

V resnici je žalostno, če stoji na vodilnih mestih pri nas ljudje, ki ne vedo, kaj je pravo, — še bolj žalostno pa je to, da površna teoretična izvajanja na te ljudi kar čisto nič ne uplivaajo. Zato naj bo na tem mestu čisto jasno povedano: Pod sedanjim ravnanjem našega dramskega gledališča je in bo režiser, pri vajah vodja ansambla. Člani se morajo in se bodo morali v vprašanje izvedbe uklanjati njegovim naredbam, ravnanjem po bu to tudi nadalje z režiserjem sklepalo svoje račune. Mi gremo za ciljem, in to je pot, ki vodi po našem prepričanju k cilju.

Naslednja točka našega programa je — borba proti starim predrazodkom, klasificirati vloge po obsežnosti teksta, igralce pa po razredih in strokah, n. pr. prvi ljubimec, drugi ljubimec, bonvivani, intriganti itd. To je razkošje, ki si ga lahko gledališče ne more dovoliti. V dobri drami je tudi najneznatnejša vloga za celoto važna. Dober igralec se je oklene z isto ljubeznijo, kot veliki in napravi iz nje nekaj, o čemur

se površnemu igralcu niti ne sanja. Kot najlepši primer iz te sezone bi navedel po gospodu Šestu nad vse prikupno izdelani tip Kallja v »Strčku Vanji«, vlogi, ki se je nekemu drugemu, še čisto mlademu igralcu odvezla na lastno prošnjo, češ, da mu je neljubo igrati take — epizode. Prav tako je gospod Šest v »Dnevih našega življenja« s komaj ducatim besed pri desetih predstavah maršval preko odra in za karakterizacijo in masko generala porabil prav toliko časa, kot kako drugo, bog ve toliko vatlov dolgo vlogo.

V zelo važnem vprašanju izgovorjave rezultati niso presenetljivi. Res je, da se je tudi najbolj olikano občinstvo privadilo brez ogorenja slišati »bin« mesto »bilja«, vendar vlada v izgovorjavi »sela« še velika nedoslednost. Nič boljše se ne godi raznim o in e. Toda s časoma pojde tudi to.

Na konservatoriju se je ustanovila dramska šola, ki bo v teh dneh končala svoj prvi semester. Bodoče gledališče vidi v njej vso svojo nado.

in sami priznali, da nismo ničesar ležali v slovanski družini in da jih je kakor garjeva bitja segnati iz slovanske družine. Natolevavši takoga patrijota, kakor je dr. Šusteršič, nas puščajo hladne. Zavedamo se, da nismo nikdar grešili proti pravim interesom Avstrije in njene dinastije, pa naj kloveta dr. Šusteršič kar hoče. S tem pa, da smo dobri Avstrijci — vemo da smo izgubljeni, če bi Avstrija razpadla — še nismo nehali biti bratje drugih Slovanov in tudi ne bomo nehali to biti. Več se nam ne zdi potrebno govoriti, kajti

Joso Jurkovič:

Noo maneuver.

Ze tekotom preteklega poletja nam je hotel donovodati »Tempus« na najljubeznivejši način, kako kratkovidni smo, ker ne sprejemamo italijanskih predlogov. Ker se s tem zavlačuje rešitev jadranskega vprašanja, bodo pač prišli na vrsto preje naši sosede in tu se bo postavila Italija vedno proti nam in za Romunijo, Bolgarijo in Madžarsko. Pri Bolgariji se je to res tudi zgodilo.

Prišla je na vrsto Madžarska. Da so premaganci kolikortoliko okrevali po enem letu, je razumljivo, saj postaja Turčija že naravnost izivljiva. Presenečen pa je bil vendar vsakdo, ko je prišla vest, da je opiral vodja madžarske mirovne delegacije v Parizu svoje teritorialne zahteve nasproti sosedom na razlog, da gre tu za ljudi nižje vrste. Gotovo je, da se smatrajo Madžari za ljudi ne samo višje, ampak najvišje vrste, saj je njih reprezentant Andrassy, igral važno vlogo pri sklepanju nekdanje trozvezne in so imeli Madžari vedno odločilen vpliv na zunanjo politiko v državi, ki je bila velesila. Nihče ne more torej od njih zahtevati, da bi se uležli tako hitro v novi položaj, in jim je bilo privoščiti nekoliko iluzij, da bi se v njih soto se težke dneve. Ker torej vedo v Parizu, kako vlogo je igrala zlasti Madžarska v zadnjih letih v trozvezni politiki, je pač več nego dvomljivo, da bi se bili upali nastopiti Madžari v Parizu na ta način, če si ne bi bili svesti, da imajo med sodniki prijatelja.

In ni trajalo dolgo, že je prišla vest, da se bodo popravile meje Madžarske na škodo njenih sosedov; začelo se je pisati, da dobi Madžarska — Slovaško. Torej ne samo Jugoslovani, ampak tudi Čehi naj bi bili deležni italijanske dobrohotnosti. Tu je postalo naenkrat vse jasno, ne glede na to, ali gre samo za maneuver, ali se misli Italija res spustiti v to vratolomno podjetje.

Ne da se reči, ali se je strah pred »panslavizmom« zanesel iz Avstrije in Nemčije v Italijo, ali je to pristen italijanski izdelek, dejstvo je, da je lilo tega bav-bava in za je še polno v Italiji. Zato je motivirala Italija v londonskem paktu obsežne zahteve po vzhodni jadranski obali s tem, češ, da

Šusteršičevo nedeljsko govorjenje je čisto brez pomena.

Tako je pisal »Slovenski Narod« takrat ko je bilo nevarno spregovoriti tudi le eno besedo v prilogi Srbije. Pa pokažite kdaj ste vi pri »Slovenca« v največarnejšem trenutku tako pisali za Srbe. Naš list je takrat z Vami polemiziral, denunciral pa ni nikogar, ker je čisto gotovo, da bi Šusteršič, Stefe, Lampe in drugi tak tedanjí voditelji vaše stranke nas bili tirali pred sodnika, če bi jim bili mi kaj po krivici očitali.

Jih rabi proti Rusiji, ki bo dobila Carigrad.

Rusija danes sicer nima Carigrada, vendar čuti Italija instinktivno, da se bo prej ali slej izpolnil ta stoletni sen ruskega naroda. Zato ne zadostuje več Italiji niti vzhodna jadranska obala. Ona ve namreč, da bo vlekla Rusija kot magnet nase vse ostalo Slovanstvo in da bo igrala pri tem Čehoslovaška kot najbolj zavedna slovanska sila veliko vlogo. In s Carigradom bo v tem slučaju padel tudi Trst. Zato je skušala pridobiti za vsako ceno zase Čeho - Slovaško. Ker ji je to spodletelo, ali ji vsaj očitno spodletava od dne do dne bolj — odtod zdaj njena grožnja. Vendar ima Čeho-Slovaška preveč prijateljev v ententi, da bi mogla udeležiti Italija svojo grožnjo.

Nekoliko drugače je nasproti nam. Tukaj zasleduje Italija na eni strani, da bi nas ostrašila in privedla do tega, da sprejmemo njene pogoje — in če se ji to posreči — nas hoče osliniti; če ne bo mogla na račun Madžarske, bo skušala na račun Romunije.

S tem pa nam kaže Italija, tudi če bi sami ne vedeli, po kateri poti moramo iti. Vem sicer, da se zdi danes problem slovanskega bloka skoro nerazrešljiv, če pomislimo na Tešinsko in na vesti, ki pravijo, da se bijejo na vzhodni poljski fronti bolj med Poljaki in Rusi. Vendar je to še velika porcija vojne hipnoze, ki se bo sčasoma razveljavila. Ko je bila Avstrija iztisnjena iz Italije in tenena pri Kraljevem gradu — se je rodila trozvezja!

Knez Bulow pravi v svoji knjigi: »Očitno se je zunanemu uradu, da je izustil toliko prilik in ni napovedal vojne Franciji in Rusiji v ugodnem trenutku. Pomisliti pa je treba, da bi se bili s tem lahko zapletli tudi v vojno z Anglijo. Tega pa nismo smeli, ker je bila naša mornarica še preslaba. Vsa naša nado je počivala v naraščajoči mornarici. Nismo bili kajti riskantni trgovci, ampak kmetje ki mirno pričakujemo na setvi žetev.«

Če se je zmotil Bulow, je to njegova stvar, treba pa je, da tudi mi naložimo vso svojo nado v Rusijo in slovanski blok, in ko bo ta dosežen, lahko mirno čakamo žetve.

Uradno poročilo o seji narodnega predstavništva.

Beograd, 13. marca. Sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlovič. Po prečitani zapisnika se je javilo k besedi poslanec Kosta Timotijević Agatonović in dr. Kukovec, ki zahtevajo, da se naj posamezne točke v zapisniku popravijo. — Tajnik Pera Jovanović temu ugovarja. — Predsednik izjavi nato, da bodo prišla v zapisnik v bodoče samo dejstva, kdo in o čem govori in zakoni. Prišlo je do silnega hrupa zlasti zato, ker je bilo v spisku poslancev zadnje seje vpisanih 5 poslancev, katerih mandati se niso verificirali. Glede proračuna pride do ostre kontroverze med predsednikom Pavlovičem in poslancem Pešićem. Tajnik Pera Jovanović je potem prečital razne prošnje in pritožbe ter poročila verificacijskega odbora. — Za tem je govoril posl. dr. Lukinić ter grajal predsednika, da krši poslovnik in dnevni red. Pride do daljše debate glede poslovnega reda, glede katerega je končno izjavil ministrski predsednik Protić češ, da tolmačenje in razumevanje poslovnika, kakor ga tolmači posl. dr. Lukinić, ni dobro. Ako ne sme razprava pred prehodom na dnevni red trajati dalje, kakor eno in pol ure, ima to namen, da bi se ne vršile kake zlorabe in da bi se moglo delati v parlamentu to, kar je na dnevnem redu. Poslanec dr. Lukinić konstatira, da tolmači poslovnik ministrski predsednik namesto predsednik skupščine, sploh opaža, da vodi sejo ministrski predsednik in ne predsednik skupščine; tega parlament ne more dopustiti. Po burnih prizorih, ki dokazujejo nezmožnost predsednika dr. Pavloviča voditi sejo, dobi besedo minister Kovačević, ki se je osmelil do tekle trditve: Takrat ko smo prišli v Beograd, je bila naša naloga, da ustvarimo svobodno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda kaj smo doživeli? Doživeli smo, da naše delo preprečujejo tisti ljudje, ki so bili branilci kraljeve Druge in ki so sili iz Tizla, Madžarštine in Dunaja. (Velik hruv.) Čudim se, da brani poslovnik posl. dr. Lukinić, ki je kot predsednik hrvatskega sabora odvezel besedo nekemu poslancu in mu ni dovolil, da govori. Ti govorijo so za vojne službi Tizli. (Hruv.) V času, ko je hrvatski odbor v Londonu objavil našo deklaracijo, ki zahteva edinstveno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, so se

spodje v Budimpešti prosili Tizzo, da bi smeli še vnaprej ostati pod krono sv. Stefana. (Hrup. — Razbijanje po vsej dvorani.) Prosi predsednika, da da besedo dr. Pucu. — (Ob tej priliki nastane velik hruv, psovance in protesti.) Predsednik prekine sejo ob pol 1. — Za tem se vrše pogajanja opozicije in vlade, nakar se seja nadaljuje in govori posl. Vulović o poslovniku v zmislu obstrukcije. Predsednik prekine sejo ob 14.

Seja se nadaljuje ob 16. Prvi govori posl. dr. Puc kot zastopnik iz okupiranega ozemlja. Najprej govori o naši zunanji politiki in obžaluje, da vlada ni dovolj energično protestirala proti nasilju, ki ga hočejo izvršiti naši prijatelji in sovražniki nad nami, ter želi, da bi došlo čim prej do koncentracijske vlade, ki bi mogla dovolj energično zastopati naše interese napram inozemstvu. Govornik razpravlja nadalje o notranji politiki in obžaluje, da ni došlo do manifestacije narodnega predstavništva, ki je bila že napovedana, ko je parlament pričel delati. Za tem govori o valutnem vprašanju ter pravi, da se ne more smatrati za politično, ampak samo za gospodarsko vprašanje. Govori tudi o naši finančni in trgovski politiki. Med drugim je napadel tudi ministra Roškarija kot partizana. Radi tega je došlo med poslancem dr. Pucem in slovenskimi poslanci Jugoslovanskega kluba do prepira. Poslanec Smodej odgovarja: Na to denunciacijo bomo odgovorili ob prvi priliki tukaj v parlamentu ker danes nečemo obstruirati. — Za njim govori finančni minister dr. Janković, ki poda obširen ekspozé. Ministrski predsednik Protić je izjavil, da smatra akcijo dr. Smodeja zelo koristno za državo in da on ter njegovi tovariši ne bodo delali težko. Med ekspozétem finančnega ministra Jankoviča je došlo do prepira med bivšim finančnim ministrom dr. Velikovičem, ministrom Ribarcom in bivšim ministrom dr. Kramerjem zaradi travneke politike in izvozne. Potem se je orušilo na glasovanje o vladni izjavi. Za vlado je glasovalo 179 poslancev, proti 15, torej skupaj 145. Predsednik dr. Draža Pavlovič izjavi, da je potreben za končno 14 glasov radi tega vladajo na današnji seji ni imela končne. — Predsednik zaključuje sejo ob 22. in odredi prihodnjo sejo za sredo ob 9.

Prijemki javnih nastavljenec v Avstriji.

V dunajskem parlamentu so se začela 6. t. m. pogajanja z organizacijami javnih nastavljenec zaradi nove ureditve prejemkov. Centralno vlado zastopajo predsedniki Seitz, Hauser in Dinghofer, podcancelar Fink, državni tajnik dr. Reich, štajerski deželni svetnik Prisching in druge oficijalne osebe, poslanci i. dr. Posl. Tomschik je v imenu paritetne plačilne komisije (za nastavljenec) stavil sledeče zahteve: 1. Najmanjši prejemek najnižje plačilne stopnje za samskega javnega nastavljenca na Dunaju, t. j. plača, krajevni doplatek, draginjska doklada in druge tekoče doklade skupaj, mora znašati 24.000 K na leto. 2. Na ta najnižji prejemek 24.000 K na leto se gradi vsa nadaljnja zvišanja na enak način, kakor v obstoječi plačilni lestvici. 3. Oženjeni nastavljenec dobi vrhu tega za ženo in za vsakega otroka draginjsko doklado po 1200 K na leto. 4. Krajevni doplatek za Dunaj znaša 30%, za I. krajevni razred 27%, za II. 24%, za III. 21%, za IV. 18% od plače z dokladami vred računano. 5. Od 1. marca t. l. nastopijo nove draginjske razmere (zvišane cene živil, obleke, stanarine) je vselej nanovo vpoštevati do prihodnjega 15. dne v mesecu. Ing. Lasch za Zvezo nastavljenec dunajske občine, ing. Hackl za štajerske organizacije in viš. rač. svetnik Pfeiffer za nižje avstrijske organizacije so utemeljevali te zahteve.

Vlada je izjavila, da more žrtvovati za uradništvo kvečjemu eno milijardo, toda za nastavljenec avtonomnih oblasti in učiteljstvo je potrebna še 50% doklada po običnih in deželah. Vse prebivalstvo mora napeti svoje sile; povsadi bo treba ceno tobaku in tarife drž. podjetij, da se doseže vsaj približno pokritje. Definitivna ureditev prejemkov je za sedaj nemogoča, zlasti še ker so draginjske razmere na Dunaju in drugje zelo različne. Vlada je predlagala: zvišajo naj se krajinski doplatki na Dunaju od 30 na 80%, v II. kraj. razredu od 20 na 40%, v III. razredu pa od 10 na 20%; draginjske doklade naj se v vseh kraj. razredih zvišajo za 100%; doklada za otroke naj se zviša za 100% (torej od 1200 na letnih 2400 K), ter naj se uvede doklada za žene v znesku letnih 1200 K. Tekoča doklada naj z ozirom na te poviške vbodoče odpade. Javni nameščenci pa naj delajo posledje namesto 6 ur po 8 ur na dan. Ker organizacije s predlogi vlade niso bile zadovoljne, so se pogajanja nadaljevala. Finančni državni tajnik dr. Reich je po sklepu ministrstva nato stavil nove predloge: krajini, doplatki se zvišajo še za 20%, tako da bi imel Dunaj 100%, ostali kraji pa 60 ali 40%. V krajih s posebno veliko draginjo pa se sme dovoliti tudi 80%. Draginjska doklada se zviša za 100%, a se s 6. razredom preneha, tako da bi bilo za uradnike od 6. razreda nazvrgo zvišanje s 13.400 K maksimirano. Doklada za otroke se zviša za 100% in za žene se določi letna doklada 1200 K. Tekoča doklada odpade. Normalni prejemki sluge, bi znašali 13.000 K, ki bi se po novi ureditvi zvišali za več kot 6000 K, tako da bi sluga prejemal 19.000 K na leto, a v svojih končnih prejemkih bi dosegel celo 24.000 K. Uradnik II. čina bi prejemal 6400 K več, tako da bi početna plača za uradnika samica znašala 17.600 K. Oženjen uradnik v II. činu z enim otrokom bi prejemal 21.200 K. Ti prejemki bi se dvigali po dosežani shemi do 6. čina, tako da bi se dovolile doklade v 10. činu 9600 K, v 9. činu 7800 K, v 8. činu 6400 K, v 7. činu 10.320 K, v 6. in višjih činih 13.400 K. Ta zvišanja bi naložila državi trošek 1 1/2 milijarde. Ker se pogajanja še ne morejo zaključiti, grozi državnik za finance s svojo demisiijo. Državni kancelar dr. Renner in predsednik Seitz sta baje z njim solidarna. »Morjane« trdi, da hoče socialdemokratska vlada izkoristiti to priliko, proglasiti krizo in se otresti vladnega bremena.

Pismo iz Celja.

Celje, 8. sušca 1920. Pri nas se je mesto starega »Verschönerungsver-eine«, ki se je razšel, ustanovilo olepševalno društvo, ki ga čaka po dolgih letih zanemarjanja vseh naprav, veliko hvaležnega dela. Mnogo dela treba, treba pa tudi mnogo sredstev, mnogo denarja. Pričakujemo, da bo meščanstvo razumelo pomen olepševalnega društva ter ga bo tudi v vsakem oziru podporalo. — V nedeljo 29. februarja se je vršilo v Narodnem domu zborovanje gromlja celjskih trgovcev. Kakor znano, so pri volitvah na občnem zboru z ogromno večino zmagali slovenski trgovci. Ze tedaj se je neljubo opazilo sklenjeno »nemško« manjšino trgovcev, ki je post-

vila svojo lastno listo in šla zanjo v boj, ne meneč se za to, da živi od slovenskih odjemalcev. Od tedaj je poteklo mnogo mesecev, bilo je časa za spametovanje. Zadnje nedeljsko zborovanje je zopet očito pokazalo vso nemško drznost, ki je toliko, da so na zboru navzoči nemškomislečni trgovci zahtevali, da se razpravlja tudi v nemškem jeziku. — Prava anarhija vlada pri celjskih mesarjih, že cel teden imamo neke vrste štrajk, govejega mesa sploh ni dobiti, I. teletina pa stane samo 28 K kilogram. Nismo tako naivni, da bi zahtevali od vlade čudežev ali nasilja proti kmetu in mesarju na ljubo nam, ki moramo jesti, da živimo, nekaj reda, nekaj urejenosti bi pa pri nas v Celju morda tudi lahko bilo, ako je to drugod mogoče. — Ulični tablice Celje se vedno nima, tolažijo nas, da bodo zelo okusne in lepe in da so že na poti — iz Nemčije. Upamo, da jih še dočakamo, ker so zares potrebne. Pomanjkanje stanovanj v našem mestu je še vedno veliko in ni upati na kako izboljšanje. Pričakovalo se je in tudi se je že poročalo, da se bo število celjskih stražarjev zni-

žalo, saj imamo sedaj nad 40 stražniških rodbin, pa kakor vse kaže, ni na tem nič resnice, dasi živimo v urejenih, mirnih razmerah ter je tako ogromno število stražarjev pretežka obremenitev državnih financ, mesto tega vendar ne bo plačevalo. Slišali smo, da se bo zaseglo prvo in drugo nadstropje hotela Union v prid državnim uradom, da bi se tako pridobilo nekaj stanovanj, pa kakor čujemo, je vlada v Beogradu ta korak preprečila. Imamo v Celju državne uradnike, ki žive ločeno od svojih rodbin že leto dni ali pa žive velike rodbine stlačene v eno sobo, istočasno pa vidimo tuje državljane, kako udobno stanujejo v istem Celju, ki nima strehe za svoje javne nameščenice. Kdo je temu kriv, govorili bomo o tem jasneje in sicer prav kmalu, v Celju se je naselila tekom leta 1919. tudi cela vrsta visokih nemško govorečih oficirjev penzionistov. Ne maramo delati krivice stanovanjski komšiji, ki vrši to nehalno delo, naša želja bi bila, da bi vlada pokazala polno razumevanje za stanovanjsko vprašanje.

— * —

Protirevolucija v Berlinu.

Iz Berlina in drugih nemških garniz. mest so prihajala zadnji čas prav pogosto poročila o vojašk. gibanju proti sedanji nemški vladi in celo o stremiljenju nekaterih poveljnikov, da bi obnovili monarhijo.

Včeraj je prišlo to gibanje do izbruha v Berlinu ter je takoj ob svojem početku imelo uspeha, da je morala vlada z državnim predsednikom Ebertom vred ubežati in da je vojaška diktatura postavila na čelo vlade svoje moze, za državnega kanclerja in pruskega ministrskega predsednika Katta in za vojaškega vrhovnega poveljnika generala Lüttwiza. Nova vlada pravi, da ni reakcionarna. Kattov javni razglas, ki obsega nekaj program nove vlade pa te trditve ne potrjuje marveč odpira reakcionarstvu vrata na stežaj.

Vojaški puč je rodil, komaj da je izbruhnil, najodločnejši odpor v vsej nemški socialni demokraciji, ne samo pri strujah, ki so bile do sedaj na vladi, marveč tudi pri komunistih in samostojnih socialnih demokratih. V Berlinu je nekdanja vlada pred svojim begom pozvala delavstvo na boj proti vojakom. Skoraj nelzgovno se zdi, da bo v Berlinu takla kri, ali pa bo zmaga vojaška diktatura ali sedanja vlada, je drugo vprašanje, odvisno od stališča, katero bodo zavzele druge čete na Nemškem. Trditve, da za novim gibanjem ne stoji noben vpliven moč, je tolažba dvomljive vrednosti, ker je znano, da so vsi sloviti nemški generali ostali zvesti svojim nekdanjim idealom. Ako pride do državljanske vojne, je prav gotovo, da se bo odmev tega krvavega plesa razlegal po vsej Evropi.

IZBRUH PROTIREVOLUCIJE.

LDU. Dunaj, 13. marca. (DKU.) Iz Berlina poročajo: Dve brigadi sta na večbališču Doeberitzu pripravljene, da vkoraka v Berlin in strmoglavi vlado. Vlada je poslala v Doeberitz admiral Trotha, ki se je začel pogajati z otonnimi četami.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Wolffov urad poroča: Čete, ki so bile koncentrirane v Doeberitzu, med njimi obe mornariški brigadi Erhardt in Loewenfeld, so se pomaknile proti Berlinu in so stale ob 4.30 zjut. pri kolodvoru Tiergarten. Wolffov urad poroča: General von Oldershausen se je ponoči pogajal z mornariško brigado Erhardt. O zahtevah, ki jih je brigada stavila, se je kabinet vso noč do jutra posvetoval. Zahteve so odklonili. Čete so vkorakale v Berlin ter so ob 6 zjut. zasedle Wilhelmstrasse.

LDU. Berlin, (DKU.) Kakor poroča posebna izdaja »Vossische Zeitung«, je Bauerjeva vlada, ker so se čete in varnostna straža branile, nastopiti proti protirevolucionarjem z orožjem, opustila vsak odpor in dala četam, ki so bile alarmirane, povelje, naj se zopet vrnejo v vojašnice in se držijo pasivno. Bauerjeve vlade ni več. Njena zadnja odredba je bila poziv vsemu nemškemu delavstvu, da začne splošno stavko. Protirevolucionarji so stavili kabinetu ultimatum, ki ima med drugimi te-le točke: Sestava novega kabineta 8 ministrov, na mesto Noskeja naj stopi general kot državni obrambni minister, generalni poljedelski ravnatelj Katt naj ostane brez kazni, ravnatoka druge osebe, ki so bile v varnostnem zaporu, in pripadniki mornariške brigade Erhardt. Do 5. zjutraj se je državni predsednik Ebert posvetoval z Bauerjem in Noskejem v palači državnega kanclerja o tem, ali naj sprejme

ultimatum, ali ga odkloni. Sklenili so, da ga odklonijo in da se odločijo vsakemu odporu. Državni predsednik Ebert je tudi takoj po tem kabinetnem sklepu zapustil stanovanje v Wilhelmstrasse.

Berolin, 13. marca. Brigada Erhardt je vkorakala v Berlin s črnobelo - rdečimi zastavami brez odpora. Oddelek mesta, kjer se nahaja vlada, je v širšem krogu strogo zaprt. Opoldne je bilo na cestah navadno življenje. Samo Unter den Linden in v bližini vlade se opaža večji promet. Vlada poslala so zasedle čete. Na Wilhelmsplatzu tabori čete. Tekom dopoldneva so bila zasedena vsa važna javna poslopja. Tudi Wolffov urad je dobil stražo. Položaj na cestah je zelo živahen, zlasti ker se ustavlja cestnoženjski promet in se vsi tramvajski vozovi vračajo v remize. Varnostni kordoni ob vladnem poslopiju so se razširili, ravnatoka so se dohodit k državnim zbornici zaprli z žičnimi ograjami. Okoli poslopja so postavili strojne puške.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, je spiritus rector puča polkovnik Bauer, adlatus generala Ludendorfa.

Vlada na begu.

LDU. Frankfurt ob Meni, 13. marca. (DKU.) Kakor poročajo »Frankfurter Nachrichten«, je državna vlada Berlin zapustila. General von Lüttwitz je prevzel vrhovno poveljništvo.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Wolffov urad poroča: Vlada je ultimatum, ki ga je stavila mornariška brigada Erhardt, ob 7. zjutraj odklonila in v avtomobilih zapustila Berlin, ne da bi bila odložila svojo oblast.

Nova vlada.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) (Ob 10. uri.) Razglas, ki jih je izdala državna pisarna, objavljajo, da je dosedanja državna vlada prenehala. Državna oblast je prešla na generalnega poljedelskega ravnatelja Katta kot državnega kanclerja in pruskega ministrskega predsednika. Za vojaškega vrhovnega poveljnika je bil imenovan general von Lüttwitz. Ustanovila se bo nova vlada svobode in dela. Narodna skupščina in pruski deželni zbor sta razpuščena. Razglase sta podpisala Katt kot državni kancler in ministrski predsednik ter general von Lüttwitz.

LDU. Berlin, 13. marca. (Dun. kor. urad.) Predpoldne so bili povabljeni zastopniki listov na konferenco časopisja, kjer so jih poučili o pomenu dogodkov: Stare vlade ni več, nastopila je nova vlada. Generalni poljedelski ravnatelj Katt je imel še davi razgovor s podpredsednikom državnega ministrstva Schifferjem. Nova vlada, ki ni reakcionarna, temveč vlada ustavnega in svobodnega dela, ne priušča reakcije, niti monarhije. Seveda je potrebno prehodno stanje, dokler se ne uvedejo nove volitve. Sestavila se kabinet.

LDU. Berlin, 13. marca. (Dun. kor. urad.) General Winterfeld je bil pozvan kot minister za zunanje stvari, Jakob kot minister za notranje stvari in deželni finančni svetnik Bank kot finančni minister v nemško državno ministrstvo. Vojaški poveljnik Lüttwitz je izdal več odredb in naročil policijskemu predsedniku Evgeniu Ernstu, naj ostane na svojem mestu, da ne bodo nastali novi nemiri. Ravnatoka je prošil voditelje drugih uradov tajni svetnik Dove, ki je bil imenovan državnim podtajnikom. Policijski predsednik je izjavil, da bo v katerikoli domovini

začasno ostal na svojem mestu in vse storil, kar je v njegovih močeh, da bi zabranil državljansko vojno in z njo novo krvoilije. Svoj končno veljavni odgovor bo mogel dati šele, ko se bo posvetoval s prijatelji svoje stranke.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Državna pisarna je izročila Wolffovemu uradu ta-le razglas, da ga objavi: Mandat narodne skupščine, da izda ustavo in da sklene mir, je ugasel. Nobene moralne pravice nima, da bi narodna skupščina zborovala dalje. Njeni polizkusi, da bi volitve odložila in s tem svoj mandat samolastno podaljšala, se protivilo ljudski volji. Z ravnokar sklenjeno ustavo ravna samolastno, kakor s kunjjo. Večina že hoče izvršiti volitve državnega predsednika s parlamentom, ne pa s celokupnim narodom. Narod. skupščina se s tem razpušča. Kakor hitro bo notranji red vzpostavljen, se bomo vrnili v ustavno stanje ter razpisali volitve. Podpisal državni kancler Katt. Drug razglas objavlja razpust pruskega deželnega zbora, ki se je izvršil zaradi izpremenjenega političnega položaja.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Wolffov urad poroča: Državni kancler Katt je izdal razglas, v katerem pravi: Država in narod sta v veliki nevarnosti. Nemčija se brzo bliža popolnemu razsulu države in pravnega reda. Stiska je vedno hujša, lažja grozi. Korupcija, oduševiti in zločini so vedno drznejši. Vlada, ki je brez moči, brez avtoritete in ki je zvezana s korupcijo ne more odstraniti nevarnosti. Proč z vlado, v kateri je Erzberger vodilni duh. Ta vlada ne more ubraniti Nemčije boljševizmu. Nemčija se bo ubranila zunanega in notranjega poloma samo tedaj, ako se vsi stvari močna državna oblast. Katere ideje naj nas pri tem vodijo? Nobena reakcija, temveč jednostvarjanje nemške države, vzpostavitev reda in svetosti prava, dolžnost in vest naj vladata v Nemčiji. Vzpostavi naj se nemška čast in poštenost. Brez mandata vladajoča narodna skupščina hoče volitve proti ustavi zavleči do jeseni. Gospodstvaljeva strankarska vlada hoče narodu odrekat važno osnovno volilno pravico. Za rešitev Nemčije ne ostaja drugega, kakor vlada dela. Nova vlada ima nalogo, da izvrši mirovno pogodbo in varuje pri tem čast nemškega naroda in njegove življenske in delovne možnosti. Finančna in davčna samostojnost zveznih držav se na ustavni podlagi vzpostavlja. Vlada bo zavarovala vojna posojila ter uvedla odplačevanja. Da se obnovi država, se bo zemljiška posest na deželi in v mestu primerno odplačala. Da bo zemljiška posest to mogla izvesti, se ji vrača svobodno gospodarstvo. Naloga vlade je, da prekrbi siromakim slojem in nameščencem živila po nizkih cenah. Stavko in sabotažo pa bo brezobzirno drsila. Stavka je izdajstvo naroda, domovine in bodočnosti. Vlada bo delavstvo v veliki meri pritegnila k sodelovanju pri gospodarski obnovi. Vlada ne bo vlada enostranskega kapitalizma, temveč hoče nemško delo obvarovati težke usode mednarodnega tlačanja po velikem kapitalu. Hoče izpopolnovati zavarovanje, uredbo vojaških domov, varovati interese uradništva, svojeve padlih, zavarovati prostost cerkve ter vzpostavi versko vzgojo. Polizkasi odpada od države se bodo sodili po prekem sodu kot veleizdaja. Vlada je močna dovolj, da ne bo začela svojega režima z agitacijami in drugimi nasilnimi naredbami: vsak odpor proti novemu redu pa bo zlomila brezobzirno. Nobenemu sloju ne bo dajala prednosti, niti na levo, niti na desno. Vlada pozna samo nemške državljane. Vsa nemški državljani, ki v tem težkem času za državi, kar je državne, sme zaupati vladi. Na koncu pravi: Vsakdo stori svojo dolžnost. Danes je delo največja dolžnost za vsakogar. Nemčija naj bo npravnstvena družba dela. Barve nemške republike so črna - belardeča.

Delavstvo proti novi vladi.

LDU. Berlin, 13. marca. (Dun. kor. urad. — Opoldne.) V zunanji okrajih se je že začel organizirati odpor delavstva.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Nemška socialno - demokratična stranka je izdala oklice: »Delavci! Sodrugi! Vojaški prevrat je tu. Mornariška divizija Erhardt koraka v Berlin, da izsili preuredbo državne vlade. Landsknehti, ki se bojijo za poveljanega razvoda, hočejo postaviti na ministrska mesta reakcionarce. Mi se tej vojaški nasilnosti nečemo pokoriti. Nismo delali revolucije zato, da bi morali zopet pripoznavati krvave polke Landsknehtov. Ne naktiramo s temi krvavinami zločinci Delavci, sodrugi! Sramovajte bi se morali, ako bi delali drugod.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Nemška socialno - demokratična stranka je izdala oklice: »Delavci! Sodrugi! Vojaški prevrat je tu. Mornariška divizija Erhardt koraka v Berlin, da izsili preuredbo državne vlade. Landsknehti, ki se bojijo za poveljanega razvoda, hočejo postaviti na ministrska mesta reakcionarce. Mi se tej vojaški nasilnosti nečemo pokoriti. Nismo delali revolucije zato, da bi morali zopet pripoznavati krvave polke Landsknehtov. Ne naktiramo s temi krvavinami zločinci Delavci, sodrugi! Sramovajte bi se morali, ako bi delali drugod.

LDU. Berlin, 13. marca. (DKU.) Nemška socialno - demokratična stranka je izdala oklice: »Delavci! Sodrugi! Vojaški prevrat je tu. Mornariška divizija Erhardt koraka v Berlin, da izsili preuredbo državne vlade. Landsknehti, ki se bojijo za poveljanega razvoda, hočejo postaviti na ministrska mesta reakcionarce. Mi se tej vojaški nasilnosti nečemo pokoriti. Nismo delali revolucije zato, da bi morali zopet pripoznavati krvave polke Landsknehtov. Ne naktiramo s temi krvavinami zločinci Delavci, sodrugi! Sramovajte bi se morali, ako bi delali drugod.

Pravimo: Ne in zopet ne! Potrditi morate, da smo delali v vašem zmišlju. Porabite vsa sredstva, da uničite vrnitev krvave reakcije. Pustite delo! Zaprite sapo tej vojaški diktaturi! Borite se z vsem sredstvi za obstoj republike ne cepite se, samo eno sredstvo je proti temu, da bi se vrnil Viljem: Ovrete vse gospodarsko življenje. Nobena roka se ne sme več ganiti. Noben proletarec ne sme pomagati vojaški diktaturi. Splošna stavka na vse črte! Proletarci, združite se! Socialno - demokratični člani vlade Ebert, Paul, Noske, Schlicke, Schmidt, David in Müller. Vodstvo nemške socialno-demokratske stranke. Podpis: Oton Wels.

LDU. Frankfurt ob Meni, 13. marca. (DKU.) Wolffov urad poroča: Vse tri zedinjene socialno - demokratične stranke v Frankfurtu so izdale ta-leoklice: Revolucionarnemu proletariatu! Padli so zadnji zastori, protirevolucija v Berlinu je v polnem teku. Vlada je strmoglavljena. Balistične čete so zasedle vladno poslopje, reakcionarni častniki državne brambe so vladi svoje prijateljstvo javno odpovedali. Proletarci! Sedaj se pravi: Delati. Vojaški diktaturi se mora takoj postaviti nasproti sila združenega proletariata. Sedaj moramo sprejeti boj, da se postavi moč proletariata. Zapustite takoj obrate in pisarne! Podpisane: Neodvisna nemška socialistična stranka, socialno - demokratična stranka, nemška komunistična stranka.

LDU. Draždane, 13. marca. (D. kor. urad.) Socialno - demokratična stranka poziva svoje pristaše za nedeljo dopoldne k velikim demonstracijam za varstvo ustave in republike proti berlinski vojaški diktaturi. Po izjavi državnega ministra za notranje stvari Kocha je vlada stopila v stik z vsemi dež. vladami in sprejela od njih zagotovilo, da so ji zveste in da najostreje obsojajo bedasti berlinski puč. Samo pruska vlada tega ni mogla izjaviti, ker so ji to preprečili. Državni obrambni minister je dobil poročila številnih vojaških poveljstev, da niso v zvezi z berlinskim pučem. Tudi čete generala Märkera, ki so zveste saksonski vladi, čuvajo prejšnjo vlado. Württemberska vlada bo pripravila vse za zborovanje narodne skupščine v Stuttgartu, ter prevzela popolno odgovornost za varno zborovanje.

LDU. Monakovo, 13. marca. (D. kor. urad.) Popoldne so imele delavske strokovne organizacije posvetovanje, na katerem so zavzele stališče napram pozivu vodstva socialno demokratske stranke. Po cestah patrolirajo meščani in državna bramba. Vsa javna poslopja so zasedena. Izmed tukajšnjega časopisja je zavzele doslej samo uredništvo lista »Münchener Neueste Nachrichten« odločno stališče proti berlinskemu puču. List pravi: Bavarska vlada in poveljništvo bavarskega vojaškega kontingenta sta odklonila diktaturo pruskih junkejev. Mi ostanemo zvesti vormski ustavi in ne priznavamo nobene nove državne vlade.

LDU. Monakovo, 13. marca. (D. kor. urad.) Korespondenca Hoffman poroča: Povodom dogodkov v Berlinu so bavarska državna vlada, bavarski deželni zbor in vojaško glavno poveljništvo državne brambe izdali proglas na bavarsko ljudstvo, ki obsoja dogodke v Berlinu. Vladni proglas je uspeh posvetovanj vseh strank deželnega zbora, pri čemer je bilo objavljeno, da so se državne brambne čete v Monakovem proglasile za samostojne in stavile na razpolago deželnemu zboru in državni vladi.

Odmov v Avstriji.

LDU. Dunaj, 13. marca. (DKU.) Dunajska komunistična stranka je danes dopoldne sklicala zaradi berlinskih dogodkov k posvetovanju okrajne delavske pododbore in zahtevala, da se izjavijo za permanentno. Komunisti zahtevajo istočasno popolno izvedbo obožovanja delavcev ter izvolitev brambnega odbora, ki naj bi prevzel vrhovno poveljništvo nad delavsko brambo.

Politične vesti.

— Delitev dela. »Slovenec« piše: »Delitev dela. Ljubljanski župan g. dr. Tavčar je priobčil v »Slov. Narod« upoštevanja vreden uvodnik, ki se bavi predvsem z draginjo. Med drugim piše: »Strankarskih in osebnih prevratov ni ne konca ne kraja: v laseh si tičimo, grizemo in tepemo se, da pokajajo vse kosti. Mesto da bi z združenimi močmi skušali rešiti Jugoslavijo, točemo samo predse. ...« Tavčar sledi nobnemu opominu dr. Tavčarja sledi članek »Dr. Brejc hoče veljati za prijatelja jugoslovanskega ujedinitelja«, kjer neka pada veličina osebno napada dr. Brejca. Šek, da ni takren Jugoslovani. Mi o tem za nas neopornem vprašanju ne bomo razotajali, ko je sklenil »Narod« prinesti poročilo o tej misli. Prihajmo zana, da je »Slo-

venski Narod« uvedel delitev dela: V prvih treh stebrih lista gladi dr. Tavčar svojo brado in razglablja o stvarnem delu brez osebnega boja. V naslednjih »vseh stebrih pa se je razkorčil premeten puč (dr. Zerkava tu ne mislimo) in ozaljšal »najdostojnejši list« s kupčki zavijani, sumničeni in laži, s katerimi hoče ubiti političnega nasprotnika. Nasproti tem trditvam odgovarjamo kratko: »Slovenec« bo leha posebno zadnje čase na domišljiji, da je vse, kar se v njegovih predelih razobesi, dostojno in spodobno, če pa naš list proti politikom »Slovenec« stranke kaj zapiše, je vse brezjeme nedostojno, zlagano, zavito in samo s tem namenom zapisano, da se ubije politični nasprotnik. Ali resnica je, da je »Slovenec« postal zadnje čase prava mesnica, kjer se sekaajo politični nasprotniki in resnica je tudi, da v zadnji dobi »Slovenec« ni priobčil niti namanišnega pomirjevalnega članka, vedno le hujška; vedno le vltva olja v ozen, ne pozna miroljubne besede ter toleže po glavah ter mu je vseeno, kam zadene. Morda bi ne bilo napačno, če bi se tudi pri »Slovencu« prikazala časih kakva siva brada, ki bi gospodom služila v izgled, da bi morda le nekoliko spremenili svojo strupeno pisavo, kar se s samim strupom tudi klerikalizem na Slovenskem ne bo dal rešiti. Priprčani pa smo, da bomo zaman čakali, da bi čitali v »Slovencu« kako besedo o miru in spravi, napreli bodo zabavljali, napreli bodo hujškali zaradi vsake malenkosti in napreli bodo žveli v prepričanju, da je vsakdo zaviljač, obrekovalac in lažnjivec, če je, ako se je poprel iz »Slovenčeve« gošče na njeza streljalo, nekoliko nazaj streljal. Zdi se nam, da drugega odgovora ne moremo dati »Slovencu«, ker je ta puč ostal stari grešnik ter ne bo privoščil nebesom veselja, da bi se spokoril ter se oblekel v boljšeja človeka.

— Shod JDS v Kamniku. Včeraj popoldne se je vršil v Kamniku v Društvenem domu. Predsedoval je dr. Karba; shod je bil izborno čiškan. Na shodu sta poročala poslanc Ribnikar o političnem položaju, dr. Pestotnik pa o strankini organizaciji.

— Črnogorski vprašanje je obstoja? Londonski brezzični brzojav poroča o izjavi lorda Curzona, da vprašanje Črne gore še ni rešeno od mirovne konference, ker se ga smatra kot del celokupnega jadranskega problema. Velika večina Črnogorcev sodi, da je prišel čas za uresničenje načrtov o zedinjenju vseh Srbov v enotni jugoslovenski državi samo kralj Nikola se je protivil tej združitvi. Očitno se je angleški vladi, da se ni lepo obnašala napram bivšemu kralju, toda to očitjanje ni na mestu. Vrhovni svet je mnenja, da bi v bodoči ureditvi Evrope Črna gora ne mogla obstojati sama zase, niti gospodarsko, niti finančno in politično. Zaradi tega je mnenja, da ji je treba sedaj nuditi možnost za nadaljnji razvitek v skupnosti z ostalimi Jugoslovenci in ustanovitvijo velike jugoslovanske države.

— Plamenac intriga v Londonu. Predsednik takozvane črnogorske vlade bivšega kralja Nikole, Jovan Plamenac, je dospel v London, da bi poskusil dobiti izplačilo zavarovalnih polic vojnega blaga, ki je bilo potopljeno leta 1915, pri prevozu v Črno goro. Plamenac je ponovno poizkušal intrigrati pri vrhov. svetu proti Jugosloviji, toda ni imel uspeha. Uspešno mu je edinele pridobiti nekaj nepoučenih Angležev, ki so jim obljubili črnogorski gozdovi in druge koncesije, da so podpisali spomenico, ki jo je poslal vrhovnemu svetu.

— Niti noče videti. »Universal Agency« objavlja razgovor s Nittijem, ki je izjavil, da je položaj Evrope zelo težak in da Evropa ne bo mogla vzdržati stališča, ki ga je imela pred vojno. Evropa je dolžnik in na milijone evropske prebivalstva je nezaposlenega. Nemčija, ki je bila znana kot velik čimtelj evropske produktivnosti, je paralizirana. Ne ve se, kako naj Evropa živi, ko je več kot polovica njenih energij uničena. Ni izključena revolucija v srednji in severni Evropi. Najodločnejše pa mora dementirati vest, da se v Italiji pripravlja revolucija. Resno delo in zmernost morata biti na dnevnem redu v tem času v Italiji. Ako Italija dobi minimum premoga, živeža in sirovine, se more vrniti v prejšnje gospodarsko stanje. Mnenja sem, da se morajo odnosaš z Rusijo vzpostaviti pod pogojem, da boljševiki ne bodo poizkušali zagnati revolucijo v ostale dežele Evrope. Najbolj potrebno pa je, da se vzpostavi produkcija. Na vprašanje glede odnosašev med Italijo in Jugoslavijo se Nitti ni hotel spuščati v podrobnosti ter ni hotel komentirati Wilsonove note.

— Poznanja s Italijani v Londonu. »Daily Telegraph« poroča, da sta ministrski predsednik Nitti in minister za zunanje stvari dr. Trumbić nadaljevala v Parizu pogajanja, ki sta jih pričela v Londonu. Z ozirom na to vest je Nitti pristal na nove zmirlane popuste in pričakuje, da se več dni od dr. Trumbića odgovor.

— Kako zna Nemcem v Italiji Rim prvo nemško mesto. Na vseh političnih govornih mestih in na

manjka, da se ti priprosto ljudstvo od-
krija, če zineš kako nemško besedo.
Kakor čudovite prikazni jih ogledujejo
ponosni Rimljani ter se jim klanjajo ne
samo v trgovinah in hotelih, marveč
tudi v uradih in povsod kamor se pri-
kažejo. To je znak nazadovanja laške
zvesti in pripoznanja, da je tujec
proti kateremu so pred dvema leti na-
stopali še z večjo brutalnostjo, prema-
gal vso italijansko samozavest. Nem-
ci, ki so prizadejali Italijanu največje
krivice, ki so v nasprotju z našimi vo-
jaki v njih deželi ropali in morili ka-
kor najhujši barbari, življajo danes v
Italiji največje spoštovanje. Kar pri-
haja iz Nemčije, pa naj bo še tako ma-
lovredno, se zdi že vsled svojega iz-
vora Italijanom nekaj posebnega. Nem-
ške knjige, nemški listi, nemška pre-
sa, nemški svinčniki, sploh vse kar
more Nemčija že danes izvažati, za-
vzema na italijanskem trgu prvo mesto
ter se plačuje z dvojno ceno, dočim se
zameta francosko, angleško in ameri-
kansko blago kot manj vredno. Do
svoje lastne industrije Italijani sploh
nimajo spoštovanja. Tako je vojna na-
pravila Nemcem v Italiji največjo re-
klamo in v Italiji sta se našla v brat-
skem objemu naša najneizprosnejša
sovražnika Nemci in Italijani.

Spominjati iz Trsta. Leta 1907,
dne 12. marca je istrski deželni glavar
Rizzi podal svojo demisijo, ker av-
strijska vlada ni mogla odnehati od
svoje zahteve, da je istrski deželni
glavar dolžan odgovarjati v deželnem
zboru na slovenske in hrvatske inter-
pelacije tudi v slovenskem in hrvat-
skem jeziku. Takrat je vzbudila ta za-
hleva avstrijske vlade, ki gotovo nik-
dar ni bila Slovanom naklonjena, silno
ogorčenje po vsej Italiji. Vršili so se
po vseh večjih mestih burni shodi ter
je ljudstvo zahtevalo nahujskano od
nacionalističnih govornikov naravnost
vojno proti Avstro-Ogrski. Italijanska
vlada je gledala vse to početje, a ni
storila ničesar, da bi udušila gibanje,
ki je že leta 1907 grozilo z vseevrops-
kim požarom. Danes po preteku 13
let je isti narod v Istri in na Gori-
škem pod Italijanskim jarmom. Spomi-
njamo se onih časov ne morda z vese-
ljem, ne morda z željo, da bi se povr-
nili, pač pa z upanjem, da prinese
usoda v kratkem času tudi neodreše-
nim delom Jugoslavije vse narodne
pravice.

Izbruh ruske revolucije. Ruska
duma je bila zbrana. Car, ki je bil za
fronto v bližini Rize, je poslal ruski
dumi ukaz, v katerem je odredil za-
ključitve dume, ker je nastopala proti
neverjetni korupciji med generaliteto
in proti Nemcem prilaznemu duhu v
armadi. Ruska duma, ki je bila 27.
februarja 1917 sklicana v Petrogradu,
se je uprla temu carskemu ukazu. 128 lan-
ski komite se je polastil vse oblasti
ter vrzel vse carske ministre v ječo.
Garnizija glavnega mesta, ki je štela
okrog 30.000 mož, se je pridružila re-
volucionarjem. Ta dvanaestčlenski ko-
mite pod predsedstvom predsednika
dume Rodzjanka je izdal poseben
oklic na narod, v katerem ga odveže
od pokorščine napram carju. Istočasno
se je dvignila tudi Moskva. Na fronti
pa so se vršili burni prizori v carjevem
glavnem stanu. Tri dni po revoluciji v
Petrogradu je bil car prisiljen odstopi-
titi in se za svojo osebo in za svoje
potomstvo odredi carski kroni. 12.
march 1917 je bil zgodovinski dan, ko
je bila moč ruske države zlomljena in
ko je Rusija prenehala v svetovni voji
igrati odločilno vlogo. Od tega
dneva pa do danes se Rusija na znotraj
ni povrnila mir in še danes je pod naj-
strašnejšo državljansko vojno.

13 naše kraljevine.

Z beogradskega vseučilišča. Na
beogradskem vseučilišču se bodo
v kratkem vršile volitve profesorjev.
Govori se, da bo za voditelja dveh
profesorjskih stolic interne medicine
imenovan velik prijatelj našega nara-
da dr. Stejskal.

Vohun Kosta Janković. Dne 13.
marca so pripeljali v zapore novosa-
dskega sodnega stola vohuna madžar-
ske vlade Kosta Jankovića, ki je bil v
Pečuhu te dni aretiran in o katerem
je dognal komisar obmejne policije,
da je v službi madžarske bele garde.
Kosta Janković je aktivno sodeloval
v tajni organizaciji aretirane pol-
kovnika Riefla. Janković je sam brez
vednosti naših oblasti prepejal z vo-
zom 30 baranjskih komunistov na Ma-
džarsko in jih izročil beli gardi v svr-
ho usmrtnitve. Pri preiskavi se je do-
gnalo, da je vohun madžarske voje-
nega poveljstva v Kološvaru. Z njim
so aretirali več njegovih tovarišev.

Vojni krivci — Horthy. Poslanec
dr. Angjelinović je vložil interpelacijo
na ministrskega predsednika Protića
in namestnika ministra za zunanje
stvari Spalajkovića, v kateri zahteva,
naj naša država zahteva od medna-
rodne komisije za vojne krivce izro-
čitev bivšega avstro-ogrškega admi-
rala Horthyja kot krivca za zločine, ki
jih je izvršil med vojno nad jugoslo-
venskimi mornarji v Boki Kotorski.

Ruski konzulat v Zagrebu. Rusko
ministrstvo za zunanje stvari je imenovalo
za konzula v Zagrebu g. Perkmann. Rusko
poslanstvo je odredilo, da spadajo v po-
ročje novega konzulata Slovenija, Hrvat-
ska in Slavonija izvenšiki srbsko žup-
nijo.

Spominjajte se zaklada
Slov. sokolske zveze.

Kovi minister za trgovino in cela vlada za gospoda Draginovića!

Beograjski listi poročajo po služ-
benem priobčilu glede izvoza sledeče:
Po sklepu ministrskega sveta od 9. t.
m., ki začasno urejuje naš izvoz do
nove uredbe je minister za trgovino in
industrijo pooblaščen:

1. Da s svojimi dovolili dopu-
šča izvoz predmetov, ki ne služijo pre-
hrani v državi in jih je dovolj za po-
trebo v državi;

2. Istotako hoče izdati izvoznice
za:

a) 150 vagonov jalc;
b) 50 vagonov sira domačega iz-
delka (kačkavali);
c) 50 vagonov masla;
d) 100 vagonov fižola.

Izvoz se bo dovolil proti izvozni
carini v zdravi valuti in sicer bo pla-
čati od jalc za 1 vagon 50.000 dinar-
jev, za sir ali maslo za 100 kg 400 di-
narjev; za fižol 80 dinarjev za 100 kg.
3. Ob selitvi iz dežele se ne za-
hleva nobene izvozne dovolje za
stvari dokazane lastnine, ki ne služijo
prehrani ali niso za izvoz prepovedane
po posebnem ukazu. V takih primerih
izda dovoljenje za najpotrebnejša ži-
vila minister za prehrano.

Prošnje za izvoz gori navedenega
blaga se sprejemajo od 1. marca dalje
neposredno pri ministrstvu trgo-
vine in industrije, dokler se ne izdru-
določene količine. Po oceni teh prošnji
se objavi v »Službenih Novinah«. »Tr-
govarjem Glasniku« imena onih, kate-
rih prošnje se ustrezajo. Pozvalo se jih
bo, da položijo carino in osigurajo zdra-
vo valuto.

Pri nas so sedaj jatca na trgu v
Ljubljani po 1 K 30 v, ob tem času ne-
zaslišano draga. Minister trgovine pa
dovoljuje ob pritrditvi celega ministr-
skega sklepa izvoz 150 vagonov jalc.
Kaj mar klerikalcem in radikalcem za
dragino: oni uživajo in vlečejo. Fižol
ima nebotične cene v deželi, ali nova
vlada smatra za nujno potrebo, da se
najprej izvozi še 100 vagonov. Tako
gospod Korošec skrbi za ljudstvo.
Maslo in sir vseh vrst je sploh dosežen
le še veriznikom, izvoznikarjem in ti-
hotapcem, ali dovolj se zopet 50 vago-
nov sedaj ob tej strašni dragini. Iz
tega se vidi, da je nova vlada za g.
Draginovića, z mrtvaško glavjo. Uvaja
zopet famozne izvoznice in jih, da gre
kupčija gladkejši, koncentrira v Beo-
grad. Parlament je zbran, ali ta pa-
lamentarna vlada po svoje, ne mence-
se za parlament, na novo ureja eksport
in carino. Pravilo »začasno« do nove
uredbe zunanje trgovine. Izjave, ki jih
je vlada v tej stvari zahtevala, bodo
vse precej složne v tem, da treba naj-
prej ponizati domače cene in osigurati
lastno prehrano. To zahteva delav-
stvo, industrija, obrtniki, vsi solidni tr-
govci, sploh je to zahteva pameti, ker
pridemo sicer neopredljivo v nesrečo in
lakoto. Ali nova vlada »začasno« do-
voli 150 vagonov jalc za izvoz in 100
vagonov fižola — nič več! Oblava
imena v listih malo pomaga, take ob-
lave smo že doživeli. Po našem je pr-
va stvar: skrb za stradalce konsu-
mente v državi. Nova vlada je pa za
lakoto in za gospoda Draginovića!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. marca 1920.

Izvoz živil prepovedan. Od-
sek za prehrano poroča, da je fi-
nančno ministrstvo poslalo brzojav-
en odlok carinarnicam, da je vsak
izvoz živil iz Jugoslavije ustavljen.
Ker carinarnice ne prepuščajo več
pošiljatev živil preko meje, odsek za
prehrano ne bo več izdal izvoznih
dovoljenj in naj tudi občinstvo ne vla-
ga več prošnji za izvozna dovo-
ljenja.

Z ljubljanske univerze. Dne
15. t. m. se je zaključil zimski seme-
ster. Semestralne počitnice trajajo 14
dni, na kar se prično velikonočne.
Letni semester se prične dne 6. aprila
t. l. z inskripcijo, ki traja od 6. do
17. aprila, dne 19. pa se prične redna
predavanja. V zimskem semestru je
bilo vpisanih 695 slušateljev, med tem
23 izrednih. Z letnim semestrom
se otvori tudi popolna juridična fak-
ulteta.

Iz justične službe. Višji pi-
sarniški predstojnik Jože Miklavčič
okrožnega sodišča v Novem mestu
je imenovan ravnateljem pomožnih
uradov v VIII. činovnem razredu pri
stolu sedmorice v Zagrebu.

Falziifikati tiskovinskih ban-
kovcev. Na ukaz g. finančnega mini-
stra se ustanovi pri delegaciji mi-
nistrstva financ v Ljubljani komisija
treh članov, da se še enkrat pregleda
strankam odvzete tiskovinske ban-
kovce, kolkovane s sumljivimi kolki.
Ta komisija naj dožene, ali so kolki
res potvorjeni ali ne. V to komisijo
imenuje delegacija ministrstva fi-
nanc enega uradnika kot predsedni-
ka komisije in enega strokovnjaka;
trgovska in obrtniška zbornica pa
pošlje tretjega člana. Izrek komisije
o pristnosti kolka bo definitivni.
Bankovci, ki jih bo komisija izpozna-
la za prave, se bodo naknadno zame-
njali pri delegatih za zameno kron-
skih bankovcev.

Cestno-polijski red in — po-
lijski organi. Divje vožnje avtomob-
ilov ter mesarskih in vojaških voznik-
ov po mestu, kilčejo zadnji čas po
radikalni remediji. In kar vidijo zu-
nanj in tuji vozniki in soferji v Lju-
bljani, to — posnemajo! Seveda, če ni
nikjer videti, nobenega varnostnega
organa! V lepi harmoniji s tem se
drajša tudi vožnja po — trotoarjih.
Med vojno so divjali avstro-ogrski vo-
jaški soferji in vozniki, v Jugoslaviji
divjajo — civilisti, večnoma verizni-
ki in tihotapci, ki se jim na obrazu be-
re, da so — polnih možen, pa tudi —
polnih želodcev! Ne človek, ne žival
nista več varna življenja pred to tol-
po. Če ni dovolj policijske moči, naj
se pomnoži lampak red se mora na-
praviti, zato so cestno-polijski pred-
pisi tu in občinstvo ima v svojo var-
nost pravico zahtevati, da se izvrši-
jejo, kakor se je točno izvrševal — po
prejšnji mestni policijski straži!

V ormoškem okraju se je čutil v
noči 10. marca ob 22.45 (trideset na
11.) enkratni kratak potres. Čulo se
je bobnanje. Tresle so se hiše, po-
stetje so se zibale lonci se prevrgli v
in v oknih zvenkale šipe.

Borovljah. Kakor za koroški del,
tako je za celo našo Jugoslavijo naj-
večjega pomena, da stoji v gospodar-
skem oziru dobro. Različne gospodar-
ske, trgovske in slične organizacije naj
zelo tožadevne rane, nastale valod
vojne. Ljudje, ki so se tako namučili v
taj vojni pod nam vodno sovražno Av-
strijo zaradi pomankanja najpotreb-
nejših stvari, hočejo danes vsaj delo-
ma malo lepšega in boljšega življenja.
Ne pa, da se na koroškem, sosedu v

Borovljah in celem okraju stojimo v
tem pogledu popolnoma dobro, kar je
največja zasluga gospodarske družbe
za nakup in prodajo, ki ima svojo po-
družnico v Podgori pod spretnim vo-
dstvom g. Iv. Jerasa in Ziti zavod pod
spretnim vodstvom g. Ant. Sternada, ki
se trudita s svojim nemurnim delom,
da nam pomagata vsestransko v gospo-
darskem oziru. Vsa čast takim delav-
cem! — Gospodarsko moramo biti
močni, preskrbljeni moramo biti vsaj
deloma z najpotrebnejšim, pa smo lah-
ko sigurni, da nas bodo še najtrši Nem-
ci na kolenih prosili, da jih naj pustimo
v Jugoslavijo. — Zaveden Korošec.

Laško. Naše toplice prišle so v
domače roke, novi imoviti lastniki jih
hočejo dvigniti na stopinjo prvovrstnih
toplic, ter napraviti stalni sanatorij. Do
80 vsakovrstnih delavcev na dan podi-
ra podrtje in pripravlja moderno kopa-
lišče. Da je proizvedla tega načrta ve-
likanskega gospodarskega pomena ne
je za naš trg, marveč za celo Jugosla-
vijo, ni dvomiti. V Hudinjah na se začne
opuščati premogokop Trboveljske pre-
mogokopne družbe, ter obeta velik
promet. Kaj pomeni danes premog za
našo državo, ve vsakdo. Zato grede tu-
di oblasti temu podjetju na roko v vsa-
kem obziru. Podjetje ima razlastitveno
pravico, ki pa se kot izjemna pravica
ne bi smela izkoriščati brez ozira na
škodo državljanov, kateri se bi morali
marveč varovati pred nepotrebnim
oskodovalom. Ogromni dobiček iz
premogokopa gre čez mejo v žep du-
naj, družbe, kateri prinaša Jugoslavija
svoje žrtve iz svojih prirodnih zakla-
dov. — z intenzivnejšo dobavo premo-
ga ne postaja bogatejša toliko naša drž-
ava, nego vnania družba! Premogo-
kop namerava zgraditi rudniško želez-
nico po rečički dolini skozi topliški
park tik kopaljšča na postajo Laško s
prilno razlastitveno sveta, ki si ga iz-
bere sama kot najcenejšo progo. Vozila
bi s parnim pogonom premog v odprtih
običajnih rudniških vozičkih, — dim in
prah bo okužil zrak in se vlegel po
topliških šetalščih, — topliški bolniki
bodo morali se varovati pogibljaja s
plinovimi krinkami, kakor volaki na
fronti pred strupenimi plini! Mi si že-
limo izvrševanje premogokopa, pa tudi
izborno zdravilišče, — oboje se bi dalo
spraviti v boljšo harmonijo, če bi se za
rudniško železnico določila druga pro-
ga severno izven topliškega rajona.
Zdravilišče in premogokop ne moreta
delovati pod eno streho, to uvidi vsak-
do in ni treba vprašati še večjaka, ki
je pri razlastitvenem obhodu cenil
štirjaski meter njive na 30 vinarjev! Da
bi bila nameravana proga zavoljo tega
neobhodno potrebna, ker je cenejša,
kot druga, le pristransko naziranje, ker
ni več misliti na to, da bi se toplice
moglo v premogokopnem prahu sploh
kedaj povzdigniti do prvovrstnih to-
plic, katerih v Jugoslaviji žal itak ni-
mamo. Našim radiotermalnim vrelcem
se je od nekdaj priznala od vlade nu-
jna potreba zaščite pred vnanjim, po-
sebnost premogokopnim škodljivim vpli-
vom, velika zdravilna moč teh vrelcev
povrnila je zdravje že neštevilnim bol-
nikom in radiotermalni vrelci laških
toplic so bili od nekdaj na daleč dobro
znani. Opozorjamo torej merodajne
vladne kroge na to, naj bi se vredilo in
omogočilo delovanje obeh podjetij ne-
pristransko, v enako korist oboje, ne pa
le enemu v prid, drugemu pa v škodo in
nam vsem na škodo!

Maske uzlednih slovenskih in
hrvatskih trgovcev v Clevelandu je
prišlo do prepricanja, da potrebuje ve-
lika jugoslovenska naselbina v Cleve-
landu močan bančni zavod, ki bo vodil
bančne posle po načinu vseh večjih
bank. Zato so ustanovili banko pod
iménom »The North American Banking
& Saving Co.« Družna prične poslovanje
z kapitalom 100.000 dolarjev. — Is

Thomasa poročajo, da so si tamkajšnji
Slovenci ustanovili združeno trgovino
s jestvinami na delavski podlagi. Pod-
jetje dobro uspeva. — V Moxhamu, ki
spada k Johnstownu v Pennsylvaniji,
so si postavili Slovenci lep Slovenski
delavski dom. — V Lorainu, Ohio, so
začeli graditi Narodni dom. Pravilo, da
bo to stavba, za katero bodo Slovenci
drugi narodi lahko zavabili. — V di-
rektoriji Adams State Bank v Chicagu
je izvoljen tudi Slovenec Viktor Sku-
bic in sicer za tiskarsko stroko. Skubic
je strojni stavec. — Ponesrečil se je v
premogokopu v Aquilariu Ivan Uršič in
je podlegel poškodbam. Doma je iz
Strani pri Kamniku. — V Pittsburghu je
se je »resenje« ugovorju biljuq A. J. J. J.
let, doma iz Podpeči pri Preserjah na
Notranjskem. — V La Salle je umrl Jo-
sip Cvelbar, star 63 let, doma iz St.
Jerneja na Dolenjskem. V Clevelandu
je umrl 46 let star Ivan Stare, doma s
Primorskega, Umrla sta dva slovenska
duhovnika in sicer v Lorainu Anton
Berk, v Tusconu pa Mihael Tušek, oko-
li 50 let star, rodom Ljubljancin. V
Duluthu Minnesota je umrl Josip Sa-
rahon, bivši gostilničar, brat ljubljans-
kega trgovca A. Sarahona. Star je bil
68 let, doma od Sv. Ane nad Tržičem.
— Ponesrečil se je v National Tube v
Lorainu Joe Zore in umrl vsled po-
škodb. Doma je iz Stare vasi pri Skoci-
janu. — O organiziranem cestnem na-
padu na bolniškega tajnika Slovenske
narodne podporne jednote v Chicagu
poroča »Prosveta«. Tajnik Berger je
bil napaden, ko je šel zvečer domov.
Med napadalc je spoznal Rudolfa Ver-
derbarja, sina bivšega tajnika S. N. P.
J., ki je pred sodnikom priznal, da je
on organiziral napad na Bergerja. Ker
Verderbar še ni star 21 let in je to nje-
gov prvi prestopek, je kaznovan samo
na globlo 25 dolarjev in povrnitev tro-
škov.

Za ruske begunce. Z ozirom na
naredbo finančnega ministra morelo
vsi ruski bezunci menjati ruske rublje
po službenem kurzu samo po nalogu
ruskega poslanstva v Beogradu in v
mejah deponirane vsote frankov.

Zaplenitev moke. Centralni
verizniški urad je po svojih organih
zaplenil v soboto na južnem kolo-
dvoru en vagon moke in en vagon
pšenice. Moko in pšenico so namerav-
ali neki verizniki zveržiti proti vi-
sokim cenam.

Sela upravne odbora »Narod-
ne tiskarne« je v ponedeljek ob 18.

Položnice prilagamo današ-
nji številki »Slovenskega Naroda« in
prosimo pravočasne rešitve. Ta me-
sec se bode eventualnim zamudni-
kom list ustavljal dne 24. marca.

Kultura.

Repertoar kraljevskega slovenskega
gledališča v Ljubljani. Opera: V tork.
dne 16. marca: »Hofmanove pripovedke«,
delavski predstava, izven abonma. — V
sredo, dne 17. marca zaprto. — V četrtek,
dne 18. marca: »Ksenija« — »Pagliacci«.
Abonm. A. — V petek, dne 19. marca:
»Netopir«, izven abonma. — V soboto, dne
20. marca: »Ksenija« — »Pagliacci«. Abon.
B. — Drama: V tork. dne 16. marca
zaprto. — V sredo, dne 17. marca: »Bene-
ški trgovci« (Ospović). Abonma. B. — V
četrtek, dne 18. marca: »Beneški trgovci«.
Uradniška predstava, izven abonma. — V
petek, dne 19. marca popoldne: »Beneški
trgovci« (Danilo). Izven abonma; zvečer:
»Nora«. Izven abonma. — V soboto, dne
20. marca: »Vrag«. Abonma E. — V nedo-
ljo, dne 21. marca popoldne: »Beneški
trgovci« (Danilo). Izven abonma; zvečer:
»Vrag«. Izven abonma.

Dramsko gledališče. Gledališki večer
v tork. dne 16. marca francosko - sloven-
ske organizacije v prid akademске sek-
cije za študije tujih jezikov. 1. Overture;
proizvaja orkester dravske divizije. 2.
Prolog; govori gđe. M. Jančič. 3. O.
Zupančič, poezija; L. C. Meurville, poezija;
prednaša ga M. Šaričeva. 4. E. Hil-
dach: Pomlad; G. Saint - Săens: Samson
in Dalila; E. Grieg: V čolnu; Ipavec: Na
poljani; poje gđe. Blanka Bival, na ka-
virju spremlja gosp. Ivan Noč. 5. K. Ha-
sler: Petite Slovienne, šanson, poje gđe.
Vera Danilova. 6. I. Rabenstein:
Mennet d' la bour; plešejo člani organi-
zacije franco - slovene. Odmor. — Le
Misantrope et l' Auvergnat, komedija v
enem delanju; spsal Eugene Labiche, de l'
Academie française, predstavljajo člani
organizacije franco - slovene. — Režiser
večera A. Danilov. — Med odmoru igra
orkester dravske divizije. — Po predstavi
družabni in čajev večer s šaljivo pošto in
plesom v mali dvorani Narodnega doma.
— Pripravi se hvaljevo sprejemalo.

Uradniška predstava »Beneški trgo-
vci« se vrši v četrtek, dne 18. t. m. ob pol
8. uri zvečer v dramskem gledališču.
Vstopnice v predprodaji po znižanih cenah
se dobe v društveni pisarni Gosposvetska
cesta 12/II.

Čerkev koncert. V stolnici se je vr-
šil 10. t. m. cerkveni koncert, katerega je
škoro nemogoče primerno oceniti v skrom-
nih vrstah dnevnika. Že program je ka-
znil močnejšo naredbo onih, ki so ga vpi-
sali. Poleg svetovnih skladateljev trije
domači, ki so dokazali, da Slovenci gojimo
umetnost, na katero bi bili posnaki veliki
narodi. Čadejevi prediri v A-molu za
orgle je sledila »Stareoslovenska maša« za
mešani zbor s spremljevanjem orgel in
orkestra, delo dr. Kimovca. Ta maša je
škoro skotila iz skoti mojstrski dovršena.
Skladatelji služni orkester res le kot spreml-
jevanje, medtem ko zbor v značilni obli-
ki predvaja veličastno skladbo. Zlasti »Sta-
va« in »Verna« vzbujata čisto lepoto.

Da bi se pa intimitnosti te umetnine izčrpa-
le, ne zadostuje, slišati jo le enkrat, treba
bi jo bilo proučiti. Bossilev »Noel« za
orgle je poln natvne lirike svete noči.
Skladka uspankava s pastirskimi piščali,
italijansko melodiozna, katero je g. Pre-
mri s posebno nežnim čustvom predaval.
— Satterjeva »Blazena noč« ima fine
milne, leno stopnjevanje; konec, dasirav-
no nekoliko teatralen, učinkuje izborno.
Ravno tako je dr. Kimovca »Zdrava, o
nebes kraljica!« lepa skladba, ki bode vse-
lej vzbujala pozornost poslušalca. — G.
Premri ima v »Razglašeni Gosposvetski«
interesantne, moderne harmonije, ki store,
da je to delo nekaj posebnega, ki se težko
pozabi. Orkestriranje je vsesokoli elegant-
no. — V Rheinbergerjevem koncertu za
orgle in G-molu s spremljevanjem orke-
stra se je izkazal dr. Čerin kot mojstrski
dirigent. Kako tu pojo godala, kako fino je
stopnjevanje iz »p« v »e« in »ff«, to se
mora slišati! Težko delo ni bilo morda
mehanično naštimano, vsekoli ne je si-
gurno, temveč tudi polno čustva. Zbor je
bil dobro razdeljen, močan, v »ff« impo-
zanten, nekoliko manj popoln v »p«.
Sploh je bil ta koncert pravi kulturni po-
jav, na katerega smo lahko ponosni. Že-
leti bi bilo, da se kmalu ponovi. Gotovo
bi to ugajalo občinstvu, saj je bila vsa ve-
lika cerkev polna zbrano poslušajočega ob-
činstva, kar pač dokazuje lepo dejstvo,
da se naše ljudstvo zanima za resno, vzvi-
šeno umetnost. K sklepu bodi še omenjeno,
da je dovršeno izvajal g. Premri vse or-
golske točke. S.

Društvene vesti in prireditve.

Francosko - slovenska organizacija
priredi v tork. 16. t. m. ob pol 8. zvečer v
dramskem gledališču akademijo v korist
akad. sekcije za študij tujih jezikov. Na
sporedju je poleg glasbenih in drugih točk
vpisovitev komedije v francosčini. Med
odmori se občinstvo zabava s šaljivo po-
što. Po predstavi se vrši v mali dvorani
Narodnega doma družaben in čajev večer
prijateljev akademske omladine in franco-
ske kulturne. Vstopnice k predstavi se dobe
pri blagajnah dramskega gledališča, vstop-
nice k družabnemu večeru pred malo dvo-
rano Narodnega doma.

Prvi jugoslovanski citrarski klub
»Favorit« v Ljubljani naznanja vsem pri-
jateljem in prijateljicam te godbe, da spre-
jema klub člane, ki se nameravajo v tej
godbi izobraziti. Kdor želi pristopiti, naj
se javi v klubovih prostorih v Ljubljani,
Tabor 5, pritličje levo. Prijave se spreje-
majo pisмено ali ustmeno med 3.—4. po-
polodne vsak dan in zvečer od 7.—8. k

Društvo državnih uslužbencev hrati.
SHS ima odborovo sejo v sredo, dne 17.
marca ob 8. zvečer v običalnem lokalju.
Njine in važne zadeve. Polnoštevilo.

Pevska šola Slov. bralnega društva v
Trzinu ponovi dne 19. t. m. ob 8. zvečer
svoj koncert v Sokolskem domu v prid
pogorelcem Predtrga pri Radovljici.

Gospodarske vesti.

Centralna uprava za promet z ino-
zemstvom. Za načelnika centralne uprave
za promet z inozemstvom ministrstva za
trgovino in industrijo je na mesto dr.
Janka Olipa imenovan Milan Maksimovič.

Tovornjenje živine. Ministrstvo za
trgovino in industrijo je izdalo naredbo,
da se sme na železnica in parobrodskih
postajah tvoriti samo ona živina, ki je
opremljena s predpisanimi občinskimi po-
nimni listi za živino. Živina, ki se goni po
cestah, se mora vsakih pet dni pregledati
po živnozdravniki. Sploh se mora vsa
živina preden se proda, pregledati ter
ugotoviti, ali je popolnoma zdrava.

Veliki agrarni štrajk v Italiji. La-
ski listi poročajo o velikem agrarnem
štrajku pri Ferrari. Hočejo nekako prikriti
obsežnost in pomen tega štrajka, vendar
pa je iz poročil razvidno, da ne gre za na-
vado mezdno gibanje, običajno med kme-
tijskimi delavci in gospodarji v zgodnji
spomladi. Po zimi že smo poročali o giba-
nju med laškimi kmetijskim delavstvom,
sedaj narašča to gibanje, socialistična
»Camera del Lavoro« vodi to gibanje in
vse kaže, da ne bo poteklo tako mirno
kakor druge spomladi. Kmetijsko delav-
stvo stremi po agrarni reformi in bliža se
čas, ko se bo morala laška vlada pričeti
baviti z njo. Število štrajkujočega kmetij-
skega delavstva je naraslo že na 60 tisoč.
— Za vinogradnike. Ker nam bo letos
najbrže primanjlovala modre galice za
skropjenje trti, oziroma kor bo galica zelo
draga, gledati moramo, da se preskrbimo
s kakim polnovrednim nadomestilom
za modro ali bakreno galico. Tako nado-
mestilo je bakrena pasta Bosna ali Bosna-
pasta, to je sredstvo, ki je nekaterim na-
šim vinogradnikom, zlasti na Stajerskem,
že znano. Bosnapasta je gosta, zelenkasta
maža (kaša), ki sestoji iz bakrenega klori-
da, razkisane z apnom. Ako razmeša-
mo 1 kg te mže v 100 litrah čiste vode,
dobimo enodstotno, 1½ kg — poldrugo-
stotno, 2 kg — dvodstotno škropilno
zmes, brez vsakega drugega dodatka. Ker
vsebuje Bosnapasta baker, učinkuje proti
peronospori ali palezu na trti ravnotako
dobro, kakor modra (bakrena) galica.
Bosnapasta je glede učinka proti palezu
na trti popolnoma enakovredna modri ga-
lici. To je preskusil poleg mnogih drugih
tudi podpisani sam. Kmetijsko ministrstvo
v Nemški Avstriji je radi tega lani odda-
jalo poleg modre galice tudi Bosnapasto.
Pred modro galico ima Bosnapasta pa še
naslednje prednosti: 1. Odmerna množi-
na paste se razmeša v vodi in škropijo je
takoj, v par minutah pripravljeno. 2. Apsa
ni treba škropiti dodatni, ker je sredstvo
tako sestavljeno, da trte nikoli ne opali.
3. Škropijo je sušno, brez peska in
smeti, zato ne zmanjša škropljenih trti na
trti bolje nego galica. 4. Pripravljeni
škropivo se ne pokvari tudi če stoji več
mesecov, medtem ko je pripravljeno mo-
drsko škropivo že po prvih nekaj dneh

brez vrednosti. 5. Sredstvo cene kot g. lica. Vsled teh dobrih lastnosti je priporočljivo, da se tega sredstva tudi pri nas poslužujemo. Poskrbljeno je, da se bude

sredstvo v zadostni množini pri nas dobiti. Kje, se bo izvedelo med ogledi v listih. — Višji vinarški nadzornik B. Skalicky.

Telefonska in brzojavna poročila.

POVRATEK REGENTA V BEOGRAD.

Beograd, 15. marca. V političnih krogih se trdi, da se vrne prestolonaslednik - regent v Beograd v tork ali v sredo.

ZA KONCENTRACIJSKO VLADO.

LDU Beograd, 14. marca. »Politika« piše: Predsednik udruženja poslancev zunaj strank dr. Smolilak je prejel včeraj pismeni odgovor ministrskega predsednika Protića na svoj poziv glede pogajanj za koncentracijsko vladu. V tem pismu sprejema parlamentarna zajednica v glavnem dr. Smolilakove pogoje. Odgovor g. Protića se glasi: Načelniki strank parlamentarne zajednice so sklenili, da se predlog g. doktorja sprejme. Ministrski predsednik Protić se pooblašča, da obvesti dr. Smolilako in da zahteva obvestitev pokrajinskih vlad. Tako je g. Protić napisal pismo, v katerem se z dr. Smolilako strinja v načelu in metodi za doseg sporazuma. Parlamentarna zajednica pristaja torej na vse pogoje g. dr. Smolilake.

NOV ITALIJANSKI KABINET.

Trst, 13. marca. Kakor javlja »Il Piccolo della sera« iz Rima, se ima jutri, t. j. v nedeljo, predložiti kralju novo ministrsko listo. Lista se nato objavi potom Agencije Stefani.

DEMONSTRACIJE MAHOMEDAN-CEV PROTI OKUPACIJI CARIGRADE.

Trst, 13. marca. »Il Piccolo della sera« poroča iz Pariza, da je bil glasom brzojavk iz Tunisa na velikih množicah nabit poziv na demonstracije proti okupaciji Carigrada. Dasi se je poziv takoj odstranil, se je kljub temu zbralo okoli 15. ure na glavnem trgu precejšnje število demonstrantov, ki so šli pred poslopje generalnega predsednika. Ta jim je pojasnil, da je okupacija samo prehodnega značaja in da nima drugega namena, nego zabraniti nadaljne krvave masakre, kakor so se dogodili v novem času.

NEMČIJA ZA NOVO VLADO?

LDU Berlin, 13. marca. (DKU.) Državna pisarna poroča: Državna vlada je z državnim zborom (Reichstag) vred pobegnila. Čete so brez odpora vkorakale v Berlin in zasedle mesto. Ne gre za reakcijo, za noben monarhističen puč.

LDU Berlin, 14. marca. (DKU.) Wolffov urad javlja: Kakor doznavamo, so tudi južnonemški polki stopili na stran nove vlade. Dosedanji poveljnik je pobegnil. V Draždanih se je tudi general Merker izrekel za novo vladu, nakar so voditelji prejšnje vlade Ebert, Noske in Bauer zapustili Draždane in odpotovali dalje

proti jugu. Dospeli so baje v Stuttgart.

LDU, Vratistava, 14. marca. (D. KU.) Wolffov urad poroča: Poveljnjoči general VI. armadnega voja von Friedburg je odstopil, ker je uvidel, da pristopajo čete in častniki na stran nove vlade.

LDU, Berlin, 14. marca. (DKU.) Med zastopniki nove vlade in ententnimi komisijami v Berlinu so bili porazgovori, ki so imeli dober uspeh. Ententne komisije so baje izjavile, da se strinjajo z novo vlado. Organizacija za tehnično pomoč v sili zopet deluje v polnem obsegu; tudi dovodov zopet deluje.

LDU, Berlin, 14. marca. (Dun. KU.) Kakor se poroča, se vsled koraka strank desnice namerava od merodajne strani, da se izvedejo volitve za državni zbor v prihodnjih 60 dneh.

LDU, Berlin, 14. marca. (DKU.) Pogajanja med vlado in političnimi strankami so se razbila. Mesto zunanega ministra so ponudili generalu Winterfeldu in von Radewitzu. Oba sta odklonila ponudbo. Sedaj se baje vrše pogajanja s Helfferichom zaradi prevzetja tega ministristva.

Izvor sodišča

— Simpatičen dvojak »Višnjeve repatice«. V soboto, 6. t. m. dopoldne je stopil v razpravno dvorano ljubljanskega deželnega sodišča pred sodnike eleganten, slok mladenič aristokratskih kretov, Janko Pichler, rojen 7. maja 1900 v Ljubljani, nezakonski sin očeta visokega rodu, »tehnik«. Predsednik: »Vaš poklic?« Pichler: »Vojak!« ... »Pustolovec!« Pichler pripoveduje svo-

jo burno preteklost. Pravi: »Studiral sem v Ljubljani realko. Dokončal sem 4 in pol realke!« »Predsednik: »In potem?« Obtoženec: »Zapustil sem jo, ker sem sežgal razrednico!« Predsednik: »Kamunicirali so vas!« Pichler: »Potem sem šel v Celovec. Sem tam študiral. Ko je začela vojna, sem stopil med prostovoljski baon v Ljubljani, potem pa h kolesarskemu baonu v Gorici. Moj oče me je poslal potem na Dunaj, da sem napravil »Schmiedekurse« čez realko in imam maturo. Bil sem novičar potem v »praporščaku« in sem bil ujet med Brusilovo ofenzivo. Vrnil sem se z ruskega ujetništva. Obtožnica mu očita razne nepremišljenosti in lahkomiselnosti. Izdajal se je za »poročnika« in je kot tak okolišval neko Telko v Družni vesi za 1120 K. Ker niso došle priče, je bila razprava preložena.

— Ekspresno sodno postopanje. Soba št. 28 ljubljanskega okrajnega sodišča. Stražniki privedo — petorico grešnikov. Sodnik: »Homan Valentin!« — »Tu!« — Sodba: »En mesec strogega zaporu s trdim ležiščem. Vi ne smete 10 let v Ljubljano priti!« — Ivan Mojskerc, zidar iz Bizovika, 14 dni zaporu, sodeležen pri tatvini podplatov v Polakovih tovarni. Anton Zupan: 20 K zaslužni na dan, saj lahko pojem, g. sodnik. Vedno delam, premož mečem.« Sodnik: »Zapisnikar, pišite! To je v današnjih dneh še za hrano premalo, vsled tega je zadnje dni beračil in naberačil nekaj fižola, da bi si obleko kupil.« — Sodba: Štiri dni strogega zaporu zaradi beračenja.« — Uradno se je tudi konstatiralo, da ima obtoženec žuljave roke, vsled česar sledi, da dela. Beračenje pa ni za takega moža. — Henrik Sulc — postopač! Sodba: 14 dni zaporu! Uradno se konstatira, da ima obto-

ženec tako gladke roke kot mestni gospodična.« — »K. Otmar! Tri dni zaporu, vozil se je zastoj iz Logatca v Ljubljano.« — »Klobučar Stefan!« — »Hier!« — »Tukaj se reče! 48 ur zaporu, ker je naglo vozil po ljubljanskih ulicah.« — Petorica je odšla.

— Obsojen veriznik z valuto. Star, siv mož je Valentin Homan iz Škofje Loke. Strasten veriznik z valuto. Na Kongresnem trgu je hotel prodati 995 K srebrnih kron po 8 K 20 v. Zalotili so ga. Ker pa je političsko izgnan iz Ljubljane, ga je okrajno sodišče obsodilo na en mesec strogega zaporu z enim trdim ležiščem na mesec. Homan je za 10 let izgnan iz Ljubljane.

Raznošterosti.

• Gdansk kot poljsko središče. Iz Gdanskega poročajo, da se tam živahno razvija poljsko življenje. Ne samo glede industrije in trgovine, marveč se vidi na sploh, da postane Gdansk središče poljske civilizacije na baltijski obali. Tam se osnuje tudi vseučilišče.

Poizvedbe.

Poizvedba. Prosim vse one, ki so se vrnili iz Rusije, da mi sporoče v slova, da jim je kaj znano o mojem sinu Adolarju Wertesu, prostaku 83. pešpolka bivše avstro - ograde armade. Zadnji čas se je nahajal v Irkutsku. — Sandor Wertes, Murska Sobota.

Glavni urednik:

Rasto Pastoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeh.

Prodaj popolnoma novo moderno je-
dino čimno za 65.000 K in spalni-
co za 52.000 K. Naslov pove upravni-
štvo Slov. Naroda. 1977

Lepa torbica (taška) za spise je napro-
stojen dar. Ogleda se pri ur. 1976

Iščem gostilno v našem ali na račun
tu ali v Mariboru. Ponudbe pod »Gostilna 1974« na
upravnishvo Slov. Naroda. 1974

Pridna kontoristinja zmožna sloven-
in pisavi, izurjena strojno, se sprej-
ma za takojšnji nastop. Reflektira se
samo na pridne moči. Ponudbe na
Dolnisko tiskarno d. d. v Ljubljani 1973

Moško kolo, dobro ohranjeno se kupi.
Ponudbe na poštni pre-
dal štev. 124. 1984

Strelne vrvice se kupi vsaka množina.
Sprejme se tudi učen-
ka za mešano trgovino na dohodi. Po-
nudbe na uprav. Slov. Naroda pod
»Strelska vrvice 1983«.

Na Bledu se išče meblirano stanovanje
za sezono (2-3 sob s kuh-
ni). Ponudbe na upravnišvo Sloven-
skega Naroda pod »Dr. B. 1982«.

Trgovski pomočnik, zmožen za manu-
fakturno in spe-
cijijsko trgovino, išče službo; pošlje
tudi potrebne listine na ogled, nastop
eko mogoče takoj. Moj naslov: Franc
Janžekovič, Rucmanci, Sv. Tomaž pri Or-
možu Štajersko. 1970

Kontoristinja z večletno prakso se
sprejme proti dobri pla-
či v večji trgovini z manufakturnim
blagom. Ponudbe na upravnišvo Slov.
Naroda pod »Večletna praksa 1969«.

Domata detelja po dnevnih ceni se dobi.
Viktor Korali-
ka, semenska trgovina, Ljubljana.
Kongresni trg št. 3. 1966

Napim parno ali bencinsvo lokomobi-
lo, motorno kolo, polnojarni-
nik (Volgater), pod zelo ugodnimi pogoji
eventualno s hrano v hiši. Dr. Strasser
Armin, odvetnik. 1934

Prodaja se moško kolo. Zelena jama
141, Funtak.
1963

Prodaj dobro ohranjeno kolo
s prostim tekom. Naslov pove uprav.
Slovenskega Naroda. 1961

Pisarniška moč, moški ali ženska, iz-
urjena tudi v knjigo-
vedstvu, zmožna sloven-
ske ali hrvat-
ske ter nemške stenografije in stroje-
pisja, se išče za večje podjetje na Hrvatskem.
Reflektuje se samo na dobre
moči. — Plača po dogovoru. — Po-
nudbe pod »Pisarniška moč 1959« —
upravo Slov. Naroda. 1959

Išče se učenka za papirno tr-
govino. Kje, se bo izvedelo med ogledi v
listih. — Višji vinarški nadzornik B. Skalicky.

Knji se večja množina dobro ohranje-
nih zabojev. Ponudbe na
H & K poštni predal štev. 27, Ljubljana
1889

Namizni interurbani telefonski aparat,
dobro ohranjen, traži se za kupiti. Po-
nudbe na upravnišvo Slovenskega
Naroda pod šifro »Telefon 1908«.

Boljša gospodična išče mesečno sobo
v središču mesta za takoj ali pozneje.
Kdo pove uprav. Slov. Naroda. 1915

Dobro izurjeno šteparico in čevljar-
skega pmetnika sprejme takoj Anton
Brecelj, čevljar, Dunajska c. 6, Ljubljana.
1948

Iščem žensko pomoč, katera ima ve-
lično delo. Sprejemam tudi tako z
enim otrokom. Plača po dogovoru. Vstop
takoj ali pozneje. Naslov pove uprav.
Slovenskega Naroda. 1940

Koncertni planino
čini, skoro nov, se prodaja. Ogleda se
lahko vsak dan od 3.—5. ure popoldne.
Kje, pove uprava Slov. Naroda. 1958

Prodaja se skoraj nov Neckarsulm motor
4 1/2 PS, cena 16.000 K. Na-
slov v uprav. Slov. Naroda. 1936

Zamenjam stanovanje z 1-2 sobama
na Glincih 9, za lepi suhi 1-2 sobi v
Ljubljani, St. Jakopiški okraj ali v bli-
žini. Poizvedbe gostilna Beli Kranjc
Florjanska ulica. 1956

Iščem dobro izvežbanega koncipi-
lenta s takojšnjim vstopom v službo
v mojo pisarno v Dolni Lendavi,
Prekmurje, pod zelo ugodnimi pogoji
eventualno s hrano v hiši. Dr. Strasser
Armin, odvetnik. 1934

Stanovanje išče mirna stranka brez
ali dva otroka in sicer z eno
ali dvema sobama in kuhinjo. Kdor
jo preskrbi, dobi 50 kg krompirja in en
par finih ševro čevljev. Naslov pove
upravnishvo Slov. Naroda. 1949

Prodaja drv in industrijskega lesa.

1300 m³ bukovih drv iz 1. 1918, 800
bukovih hlodov — 250 m³ iz 1. 1918,
354 jelovih hlodov — 178 m³ iz 1. 1914
se boje prodajalo 18 t. m. na licu me-
sta na Boču. (Postaja R. Slatina ali
Poljane). Sestanek ob 10. uri dop. pri
gozdarski hiši na Boču. Prodaja se v
večjih ali manjših partijah. Kupnino je
poravnati takoj. 1965

Večja množina štedilnikov
je naprodaj. Poizve se: Jeranova ul.
Številka 11. 10424

Kontoristinja s prakso, stenografija,
stenotipka, dobra raču-
narica z lepe pisave se takoj sprejme.
Ponudbe z zahtevo plače in slika na
poštni predal 112. 1901

Rudniki!

Mlad, zdrav, energičen nadpaznik s 6
letno jamsko prakso, rudarsko šolo, z
dobrim spričevalom išče službo kot
nadpaznik, merič ali pri manjšem pre-
mogokupu kot obavitelj. Nastop
službe po dogovoru. Cenj. dopisi pod:
»Energičen 1908« na upravnišvo »Slov.
Naroda« 1905

ADRIA

vanilinov sladkor, Adria prašek za pe-
civo, Adria čaj v zavitkih, sladno kavo
(knjap) francosko žganje in Simbol,
čistilo za kovine, nudi IZDELKI ADRIA
(F. Šibenik) Ljubljana, Gosposka ulica 16
Sprejme se zastopnik za Dolenjsko

Gospodična

poštene družine, ki je dovršila šole, ali
pa že službovala v trgovini, se takoj
sprejme za trgovino. Sprejme se tudi
blago za lažja dela. F. SATJEL
Ljubljana, Stari trg štev. 28, trgovina z
raznimi stroji. 1972

Klode (krije)

deske, trame, kostanjev les, gozdove
in ogije iz mehkega in trdega lesa ku-
pi po najvišji ceni vsako množino dru-
žimo v Ljubljani, Korošev trg 10.
1333

Miši - podgane
stenice - škurki

in vsa zalega mora poginuti ako upotrebite
moja najboljša lekna in povodil hvaljena
srdstva kuhov: prvi poltiskim mišim 7 K,
za podgane in miš slane K 7.—; za
škurke K 8.—; posebna mešana tinktura za
stenice K 7.—; uničevalac moljev K 9.—;
prašek proti mrčesom K 8.—; mazilo proti
ušem priljubljen 4-8 K; mazilo za uši pri
živini 4 K; prašek za uši v obliki in pa-
riji 6 K; tinktura proti mrčesom na sadju
in zelenjavi (uničevalac rastlin) K 9.—.
Pošlila po povzetju Zaved za čepet
M. Jankov, Zagreb 15., Petrikova
ulica 2.

Svarilo!

Svarilo vsakogar, da na moje
ime nikomur nič ne kreditira in
ne posodi, kajti jaz nisem pla-
nec takih dolgov!

Zalog. 11. marca 1920.

Klementina Piki,
voditeljica šole. 1931

Več sto lepih divjih
kostanjev ...

5-10 cm debelih, odda v partijah naj-
manj 20 kosov, po 6 K drevo, franko
kolodvor, Anton Vovk, Bled. 1975

KAVANA

dobro iduća u Zagrebu, prodaje se radi
večeg poduzeća. Potrebna glavica
K 550.000. Reflektanti neka šalju po-
nudu. »Postrestance glavna pošta Zagreb«
pod imenom »KAVANA«. 1967

Razstava
belokranjskih pirhov

iz Adlešič je od srede,
17. t. m. naprej v pro-
storih Umetniške
propagande, Ljub-
ljana, Sodna ulica 5.

Jože Čretnik

slavn. podjetje za mline in
žage, zalega mla. kamnov in
drugih mlinarskih izdelkov.
St. Jur ob juž. Zel. Štajersko.

:: Eternit ::

300 m² se kupi ali zamenja za šivila.
Naslov: Ivan Kuralt, valjani mila,
Semežle. 1932

Išče se

naslednik

za vsled družinskih razmer izstopajo-
čega družabnika. Reflektante, ki so
pripravljeni plačati za odstop družab-
ništva nekaj odškodnine, se prosil za
dopise pod »Mešano blago 1937« na
upravnishvo »Slov. Naroda« 1937

D R V A

mehka in trda dobavi in pripeje
na dom. V. Seagmetti, parna
žaga za državnim kolodvorom.

Kupujem in zamenjam
staro zlato in srebro. Velika zaloga
zlatnine in briljantov. Lastna delavnica.

Alojz Fuchs,

Šolencburova ul. 6. 1670
I. Hrvatska obrtna banka d. d. Zagreb,
treba mladjeje činovnika ili činov-
nica za dopisništvo. Oftere sa prepis-
nica svjedožba te fotografiju sa nazna-
kom plače neka se uprave na ravna-
teljstvo Zagreb, Illica 37. 1980

Kupimo večje število
železnih rezervarjev
(kotlov) v dobrem stanju

za 1.000 do 10.000 i vsebine.
Ponudbe pod »mineralne elje«
na Anončno ekspedicijo Alojzija
Matelič, Ljubljana, Kongresni trg
št. 3./I. 1943

Oskar Černelič,

bančni uradnik

Zdenka Černelič roj. Kotnik

poročena.

Celje, 15. sučca 1920.

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan
in tesan jelov kakor trd les ter
vsakovrstna drva za kurivo. —
VIKTOR GLASER, lesna trgovina,
Ruše pri Mariboru. 9919

KOLONIJALNO, SPECE-
RIJSKO IN PREKOMOR-
SKO RLAGO NA VELIKO
pri veličjavin!

FRUCTUS

d. d. in pravit semojstih predmetov,
kolonijalnega in drugega blaga.
pri-
TELOR SCHO LLENA sta, ZAGREB,
Vielica ulica 34.
TELEFON: 104. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409.

Brzojavi: Estompta.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefon: 461.

LJUBLJANA, ŽELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Prodaja lesa.

Na veleposreštvu grofice Lamezan-Salins v Kočvi se proda 300 m³ smrekovih žaganic in 30—40 m³ bukovih plohov in žaganic. Ponudbe je zaprite in reklamirane vpsolati na nadzorništvo tega posestva v Kočvi do inkl. 25. marca t. l. Pogoji, pod katerimi se bo oddal ta les, so interesantom na vngled pri oskrbnistvu. **Gozdno oskrbnistvo grofice Lamezan-Salins v Kočvi.**

NAZNANILO.

Genjenim damam naznanjam, da sem se preselila iz Pred Škofije št. 3 na **Mišlošičevo ceste 18 I. nadst.** V nadaljino naklonjenost se priporočam. Z odličnim spoštovanjem

Amalija Zajec, šivilja.

20. marca t. l. se otvori v Beogradu nasproti kolodvora hotel „Vašington“

s 23 elegantno opremljenimi sobami in moderno restavracijo. Se priporoča trdka

V. Jovanović in sinovi.

Odvetnik

dr. Janko Leščnik

naznanja, da je preselil svojo pisarno od Sv. Lenarta v Slov. Goricah v Rogatec na Glavni trg.

„ALKO“

veletrgovina žganja, družba z o. z.

Ljubljana, (Kollzej) tel. interurb. 131.

Velika zaloga slivovke, tropinovca, brinjevca, konjaka in likerjev po najnižjih cenah. Pri odjemu celih vagonov izjemne cene! Sprejmemo se zmožni zastopniki za Slovenijo.

Radenski-

ZDRAVILISČE, SLATINA RADENCI, SLOVENIJA.

JURJEV in KRALJEV VRELEC zdravilna in namizna voda, posebno priljubljena za mešanje s kislimastim vinom, saddevcem in sadnim sokom. 917

Juriša grofa Thurnskoga

Jeklarna na Ravnah.

ustanovljena 1774. leta.

Guštanj - Ravno Koroško (Jugoslavija). Poštna postaja Guštanj, železniška postaja Prevalje. Brzojavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvaja: Avstrijsko in francosko tople v zabojih, sidrom kot varstveno znamko. Logirana in nalogirana tople: jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti. Jekla za orodje: železa; za kladiva, žlebe, matrice, za diela in nože za obdelovanje železa; za svedre za rudo, premog in kamen; za rile, rezila vrtilna diela i. t. d. Logirana in nalogirana martenova tople za vozovne in vagonne vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obroča; za kose, srpe, sekire, motike, lopate i. t. d.

Izgubljuje: Vozovne ose s pušami in naklončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surokovane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za avtomobilne in vagonne; krogle za cementne mline i. t. d.

Domaća tvornica rublja d. d.

Zagreb, Jelačićev trg br. 2 I. kat

nudi trgovcima samo na veliko

Mažje rublje

kao razne vrste košulja, pača, nočnih košulja, orukvica (mekanih manšeta, i mekih ogrlica

Narutbe pouzećem obavlja u se kretom pošte.

Robni odio

preporuča svoje bogato skladište svakovrsne

Manufakturne robe

kao engleskih tkanina, p. tstva svila, šifona, kretona, zefira, pamučnih i konča ih tkanina i. t. d.

: KAMERA :

na veliko skladište na malo

fotografskih potrebština

Zagreb, Hlca 12.

„Dekos“

Medjunarodno Trgovacko D. D.

ZAGREB, Boškovičeva ul. 23.

I. kat., brzojavi: Dekos Zagreb

bavi se kupovanjem i prodajom žitarica, brašna i svih vrsti zemaljskih plodina, te kolonijalnom i industrijalnom robom.

Na skladištu imademo: kave, svijeća, sapuna (Lanza), karoba, čokolade, čaša, dok se na putu nalazi modra galica, porcelanska i tekstilna roba.

Za spremljevanje transportov celih vliakov lesa iz Slovenije do Trsta in nazaj se sprejme

več vpokojenih železničarjev. Prednost imajo oni, ki so zmožni laščine. Oglasijo naj se pri Zvezi Industrijev v Ljubljani, Želenburgova ulica št. 7/II.

Iščemo mladega, inteligentnega, prvovrstnega

lesnega strokovnjaka,

kateri želi postati samostojen in bi bil zmožen voditi večjo tovarno za lesno industrijo. Z delom bi bilo treba početi takoj, ker so vsi potrebni stroji na razpolago. Interesenti, ki bi znali to podjetje organizirati, naj pošljejo svoj namčen življenjepis in reference pod naslovom „Jaterska“ na Anončno ekspedico Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg. 3/I.

Osebni avto

ca 60—65 PH, znamka Gombroton Brillie Pariz, rabljen ali v popolnoma dobrem stanju s tremi karoserijami in sicer 1 omnibuskarska karoserija za 10 oseb in dve elegantni turski (Touren) karoseriji s tremi rezervnimi gumijskimi plašči ter s 3 rezervnimi cevmi proda takoj

Kranjska tvornica železne i bravarke robe v Kamniku. 1900

Čisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah dobavlja I. Slavonska tvornica subhomesnate robe i masti

J. Glogovič, Nova Gradiška, Slavonija.

Karbolno kislino

rjave, 80%, v sodih za tobnično in sanitetno vporabo ima v zalogi

„Petrolejska družba“ v Mariboru.

!! Jugoslovansko inženirsko podjetje !!

družba z o. z.

Inženirska pisarna in stavbno podjetje

Ljubljana, Soda ulica št. 2 Maribor, Vitrinogova ulica št. 34

Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo. Oddelak II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija. Oddelak III. Be on, železobetonske, železne konstrukcije. Oddelak IV. Železnice, ceste, prede i. mostovi. Oddelak V. Industrijska in gospodarska poslopja. Oddelak VI. Komercialno razpečavanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

The Levant Company,

Delničarsko društvo

Zagreb, Dalmatinska u. 10.

Telefon št. 6-52, Poštni predal 29.

Uvoz vseh vrst angleškega blaga.

Zastopstvo vseh največjih industrijskih podjetij Angleške. 1953

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.

Lastnik sledećih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANJA“ „IMPERIA“ Opotica.	Sanatorij in veliko morskopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „MIRAMARE“ Sušak-Reka. Telefon interurb. 2-14.	Vs hoteli in sanatoriji so najmodernije z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvršna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema i dalje pojasniti za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak; Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave Jadransko društvo Sušak-Reka, linijata telefon lin. 3-3-9.	Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Veletgovina**LUDVIK KUHAČIČ****Ormož**

nudi svojo veliko zalogo vsakovrstnega modnega, manufakturnega blaga, platna i. t. d. — Nadalje priporoča vedno sveže špecerijsko blago, moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine, cementa, traverz, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz vseh vrst rezanega in stavbenega lesa. — Lastna motorna žaga. Glavna zaloga delniškega piva.